

DRCQ

Digital Rights Rating

Қазақстанда ЖИ технологияларын
әзірлейтін және қолданатын
компаниялардың цифрлық
құқықтарды сақтау рейтингі

2025

МАҚСАТЫ

Зерттеу жыл сайын жүргізіледі және қазақстандық компаниялардың мынадай саясаттар мен тәжірибелерді бағалауға бағытталған:

- мемлекеттік органдармен өзара қарым-қатынас шеңберінде деректерді ашу бойынша;
- адамның цифрлық құқықтарын қорғау жөніндегі стандарттарды сақтау бойынша;
- пайдаланушылардың ақпарат бостандығы мен жеке өмірінің құпиялығы құқықтарын қамтамасыз ету үшін күшжігерді қабылдау бойынша.
- жасанды интеллект жүйелерін пайдаланудың ашықтығын қамтамасыз ету бойынша.

Биылғы жылы зерттеудің негізгі бағыты ЖИ жұмысына негізделген немесе алгоритмдік жүйелерді белсенді қолдануды көздейтін стартаптар мен компанияларға бағытталған.

ЗЕРТТЕУДІ ДАЙЫНДАҒАН:

- Дайырбеков Руслан
- Меляков Вадим
- Кабышев Елжан
- Бектурганов Данила
- Нұрғазиева Диана

ЗЕРТТЕУ КЕҢЕСШІСІ:

Леонардо Уццеферри (Leandro Ucciferri),
World Benchmarking Alliance — Engagement
Lead for Ranking Digital Rights (RDR)

МАЗМҰНЫ

● Біз туралы	4
● «Цифрлық құқықтарды сақтау рейтингі 2025» үшін компанияларды іріктеу әдістемесі.....	6
● Таңдалған компаниялар туралы ақпарат	9
● Компаниялардың жалпы балл саны	12
● Әдістеме	13
● Жалпы қорытындылар	18
● Ұсыныстар	21
● Заңнама	25
● 1-қосымша	27
● Байланыстар	54

БІЗ ТУРАЛЫ

2025 цифрлық құқықтарды сақтау рейтингі Digital Rights Center Qazaqstan (DRCQ) заң фирмасының сарапшыларының, сондай-ақ Ranking Digital Rights (RDR) және World Benchmarking Alliance ұйымдарының бірлескен жұмысымен әзірленді.

Осы зерттеу жобасы Қазақстанның цифрлық платформаларының қоғамдық саясаттар мен тәжірибелерді бағалауға бағытталған тәуелсіз зерттеу жүргізу үшін DRCQ тарапынан бастамашылық етілді. Зерттеу мемлекеттік органдармен қарым-қатынас контекстінде ақпаратты ашуға, адамның цифрлық тұтынушылық құқықтарын қорғау стандарттарын сақтауға, сондай-ақ пайдаланушылардың ақпарат бостандығына, жеке өмірінің құпиялылығына құқықтарын қамтамасыз ету және жасанды интеллект жүйелерін пайдаланудың ашықтығын қамтамасыз ету үшін шаралар қабылдауға бағытталған.

2025 жылғы зерттеу жасанды интеллект технологияларын әзірлеумен және қолданумен айналысатын қазақстандық компаниялар мен стартаптарға шоғырланған. Таңдау бүгінгі таңда ЖИ күнделікті өмірге, қоғамдық процестерге, ақпаратқа қол жеткізуге және дербес деректердің қауіпсіздігіне әсер ететін елдегі цифрлық трансформацияның негізгі драйверіне айналатындығына байланысты.

Сонымен қатар, 2025 жылғы 17 қарашада Мемлекет Басшысы «Жасанды интеллект туралы» Қазақстан Республикасының Заңына қол қойған болатын, ол ЖИ жүйелерінің жұмыс істеуінің іргелі қағидаттарын енгізеді және ЖИ өнімдерінің меншіктенушілеріне, иелеріне және пайдаланушыларына алгоритмдік жүйелер жұмысының ашықтығын қамтамасыз етуді қоса алғанда, адам құқықтарын сақтау бойынша жаңа талаптар қояды. ЖИ шешімдерін әзірлейтін және ендіретін компаниялар алгоритмдердің ашықтығын, жүйелердің кемсітпеуін және пайдаланушылардың құпиялылық құқығын сақтауды қамтамасыз ету жөніндегі жауапкершіліктің артып келе жатқанын түсінуі қажет.

Адам құқықтарын сақтау және қорғау бәсекелестік артықшылық болып табылады және [БҰҰ-ның адам құқықтары аспектісіндегі кәсіпкерлік қызметтің басшылық қағидаттарының](#) ең жоғары стандарттарына сәйкес басымдыққа ие болуға тиіс.

Зерттеу үшін таңдалған компаниялар осы есептің тиісті бөлімінде егжей-тегжейлі сипатталған төрт кезеңнен тұратын әдістемеміз негізінде таңдалды.

DRCQ командасы — бұл киберқұқық саласындағы (IT & IP Law) кәсіби заңгерлер, адвокаттар, телекоммуникация және байланыс саласындағы сарапшылар, медиа-заңгерлер, қаржылық технологиялар және электрондық коммерция бойынша заңгерлер және клиенттердің көптеген мәселелерін жабатын техниктер мен қаржылық талдаушылар.

«2025 жылы біз алғаш рет шешімдерді жасанды интеллект негізінде әзірлеп, іске асыратын компанияларды бағалауды жүзеге асырып отырмыз. Олар үшін технологияның ашықтығы мен адам құқықтарына деген құрмет тек жақсы тәжірибенің элементтері ғана емес, сонымен қатар жаңа цифрлық шындықта жұмыс істеуге жетілу мен дайындықтың көрсеткіші болып табылады. Бұл ЖИ әзірлеушілері мен жеткізушілерінің ашықтығына, тәуекелдерді басқаруына және жауапкершілігіне жаңа талаптар енгізетін биыл қабылданған Жасанды интеллект туралы Қазақстан Республикасының Заңы жағдайында аса маңызды.

Рейтинг компанияларға өздерінің күшті жақтары мен өсу аймақтарын көруге, тұрақты сәйкестік процестерін құруға, жаңа цифрлық ЖИ заңнамасының талаптарын сақтауға, сондай-ақ пайдаланушылардың сенімін арттыруға ықпал етеді. Бүгінгі таңда осы тәсілдерге инвестиция салатындар бәсекелестік артықшылықты қалыптастырады және Қазақстанда жауапты ЖИ дамыту стандарттарын белгілейді».

— **Руслан Дайырбеков**, DRCQ заң фирмасының директоры

«ЦИФРЛЫҚ ҚҰҚЫҚТАРДЫ САҚТАУ РЕЙТИНГІ 2025» ҮШІН КОМПАНИЯЛАРДЫ ІРІКТЕУ ӘДІСТЕМЕСІ

Іріктеу әдістемесі ашықтық қағидаттарына негізделген және Ranking Digital Rights әдіснамасына енгізілген жоғары халықаралық деңгейге сәйкес келеді.

Біздің міндетіміз – әрбір компания іріктеу критерийлері мен процесін түсінетініне және болашақта өзінің ашықтығын жетілдіру және пайдаланушылар мен клиенттердің сенімін арттыру үшін біздің бағалауымызға сене алатындай ету.

1-КЕЗЕҢ.

ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІДЕГІ ЖАЗЫЛУШЫЛАР АРАСЫНДА АШЫҚ ОНЛАЙН-ДАУЫС БЕРУ

Маусым айында әлеуметтік желілердегі ресми парақшаларымыздың (Instagram, Telegram, Facebook және LinkedIn) жазылушылары арасында онлайн-дауыс беру өткізілді. Дауыс беру барысында пайдаланушылар көптеген қазақстандық ЖИ-стартаптар мен компаниялардың арасынан таңдады. Жазылушылар сонымен қатар компаниялардың өз нұсқаларын ұсынып, жарияланымның астындағы түсініктемелерде пікірлерімен бөлісті.

2-КЕЗЕҢ.

EMAIL-САУАЛНАМА АРҚЫЛЫ ТАҚЫРЫПТЫҚ ІС- ШАРАЛАРҒА ҚАТЫСУШЫЛАР АРАСЫНДА ДАУЫС БЕРУ

Онлайн-сауалнама, мысалы, [Privacy Day](#) және [Qazaqstan IGF](#) сияқты ірі іс-шаралар мен форумдарға қатысу арқылы цифрлық құқықтар мен интернетті реттеу тақырыбында белсенді қызығушылық танытқан аудитория арасында да жүргізілді. Бұл іс-шаралардың аудиториясы әртүрлі мүдделі тараптардың, бизнестің, академиялық ортаның, азаматтық сектордың және мемлекеттік органдардың өкілдерінен тұрады.

3-КЕЗЕҢ.

САУАЛНАМА ПАРАҒЫ АРҚЫЛЫ ДАУЫС БЕРУДІ ӨТКІЗУ ҮШІН ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ТӘУЕЛСІЗ САРАПШЫЛАР ПУЛЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Компанияларды таңдау барысында кәсіби құзыреттілікті атап өту үшін DRCQ фирмасының зерттеушілері қазақстандық тәуелсіз сарапшылардың пулын қалыптастырды. Пулға бизнес-қоғамдастықты қалыптастыруға, кәсіпкерлікті дамытуға және Қазақстанда цифрлық құқықтарды ілгерілетуге елеулі үлес қосқан жария тұлғалар кіреді.

САРАПШЫЛАРҒА АРНАЛҒАН «САУАЛНАМА ПАРАҒЫ»:

Алдыңғы кезеңдердегі онлайн-дауыс беру нәтижелері негізінде тәуелсіз сарапшылар алған сауалнама парағы жасалды.

Сауалнама парағында цифрлық саланың жетекші мамандары әр компанияны баллдық жүйені қолдана отырып бағалады:

1 балл — Компанияны Рейтингке қосудың қажеті жоқ деп ойлаймын

2 балл — иә дегеннен гөрі жоқ

3 балл — кейбір күмән бар, бірақ бұл компанияны қарастыруға тұрарлық екенін мойындаймын

4 балл — бұл компания Рейтингте қарастыруға жарамды, бірақ бұл тізімге енгізілмеген басқа нұсқаларды қарастырған жөн

5 балл — бұл компания міндетті түрде 2025 Рейтингіне қосылуы керек

Тәуелсіз сарапшылар сауалнама парағы арқылы компаниялардың өз нұсқаларын ұсына алды.

4-КЕЗЕҢ.

НӘТИЖЕЛЕРДІ ТАЛДАУ ЖӘНЕ ЖҰМЫСТЫ БАСТАУ

Сауалнама парағындағы қорытынды нәтижелерді талдағаннан кейін келесі ЖИ компаниялары дауыс беру процесінде ең жоғары балл жинады:

- CEREBRA AI
- FLOWSELL ME
- HR MESSENGER
- PRESIGHT AI KAZAKHSTAN
- PLEEP APP
- RE: CREATE AI
- VERIGRAM AI

HR Messenger

ТАҢДАЛҒАН КОМПАНИЯЛАР ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

2025 жылы Қазақстан қарқынды «ЖИ-бумын» бастан кешуде. Жеке компаниялар нарықта қол жетімді жасанды интеллект жүйелерін бизнес-процестерге көбірек біріктіре бастады, ал кейбіреулері тіпті оларды өздері әзірлейді. Мемлекеттік құрылымдар мемлекеттік қызметтер саласына және мемлекеттік басқару процестеріне цифрлық алгоритмдерді белсенді түрде енгізуде. ЖИ шешімдерін әзірлейтін және енгізетін компаниялар мен стартаптар цифрлық құқықтардың іс жүзінде қалай жүзеге асырылатынын немесе шектелетінін анықтай отырып, технологиялар мен азаматтар арасындағы негізгі делдалдарға айналады.

Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігінің (ЦДИАӨМ) Қазақстан Республикасының Жасанды интеллект және цифрлық даму министрлігі болып қайта аталуы мемлекеттік деңгейде ЖИ басымдылығының символдық және практикалық дәлелі болды. Технологияларды институционализациялау жағдайында бизнес-сектор — ірі компаниялардан бастап жас стартаптарға дейін — бірегей мүмкіндіктер алады және сонымен бірге ашықтық пен есептілік стандарттарын қалыптастыру жауапкершілігін алады.

Сонымен қатар, алгоритмдердің күңгірттігі мен сезімтал деректерді, соның ішінде биометрия мен мінез-құлық профильдерін автоматтандырылған жинаумен байланысты тәуекелдер артады. Жылдам өсуді көздейтін стартаптар мен компаниялар көбінесе тәуелсіз аудит пен қоғамдық бақылауды айналып өтіп, қызмет тұтынушыларының кемсітушілігі мен құқықтарын бұзуға жол ашады.

Сондықтан дәл қазір ЖИ компаниялары мен стартаптардың ашықтығы мен есептілігі азаматтардың іргелі цифрлық құқықтарын қорғау үшін маңызды шарттарға айналууда. Мұның бәрі ҚР «Жасанды интеллект туралы» Заңының операторларға, иелеріне және ЖИ-жүйелерін пайдаланушыларға қолданылатын жаңа талаптарын ескере отырып, маңызды мәнге ие болады.

CEREBRA AI

Cerebra AI — 2018 жылдан бастап машиналық оқыту және компьютерлік көру технологияларын әзірлеп келе жатқан Алматы A.I. Lab зертханасы құрған жасанды интеллект саласындағы қазақстандық жоба. Cerebra AI шешімдері медицинада мидың КТ түсірімдерін автоматты түрде талдау үшін қолданылады, бұл дәрігерлерге инсульт пен бас сүйек-ми зақымдарын тезірек анықтауға, диагноз қою уақытын қысқартуға және дәлдікті арттыруға көмектеседі.

FLOWSELL.ME

Flowsell.me — қызмет көрсету саласында клиенттермен өзара іс-қимылды автоматтандыру үшін шешімдер әзірлейтін қазақстандық IT-стартап. Платформа коммуникация мен сатудың тиімділігін арттыра отырып, бизнеске таратылымды, хабарламалар, жазбаларды растау және мессенджерлер арқылы кері байланыс жинау арқылы клиенттерді ұстап тұруға және қайтаруға көмектеседі.

HR MESSENGER

HR Messenger — персоналды іріктеуді, бейімдеуді және ішкі коммуникацияларды қоса алғанда, HR-процестерді автоматтандыру үшін чат-боттар сервисін құрған қазақстандық стартап. Компания HR бөлімдерінің жұмысын оңтайландыруға, рекрутерлерге жүктелген жүктемені азайтуға және HR брендин нығайтуға, күнделікті тапсырмаларды орындауға және қызметкерлермен өзара әрекеттесу бойынша аналитиканы қамтамасыз етуге уәде береді.

PRESIGHT AI

Presight AI — үлкен деректерді талдауға және жасанды интеллектке негізделген шешімдерге маманданған БАӘ-ден компания. 2025 жылы Presight AI Астанада өңірлік кеңсесін ашып, Қазақстанның цифрлық трансформация процестерінің бір бөлігіне айналды. Компания G42 тобына кіреді және Intelli City жүйесін қоса алғанда, «ақылды қалаларға» арналған технологияларды әзірлейді. Қазақстанда Presight AI қолданыстағы «Сергек» платформасын ауыстыра отырып, қалалық бейнебақылау жүйесін жаңғырту жобасына қатысады.

PLEEP APP

Плеер App — бұл сатуды автоматтандыру және клиенттермен байланыс орнату үшін зияткерлік чат-ботты әзірлеген қазақстандық стартап. Стандартты боттардан айырмашылығы, Плеер адами тілдесуді имитациялайды, сұрауларға бірден жауап береді және телефон арқылы диалог жүргізе алады. Шешім тәулік бойы жұмыс істейді және жекелендірілген жауаптар, қарсылықтарды өңдеу және дәйекті follow-up коммуникациялары арқылы конверсияны арттыруға уәде береді.

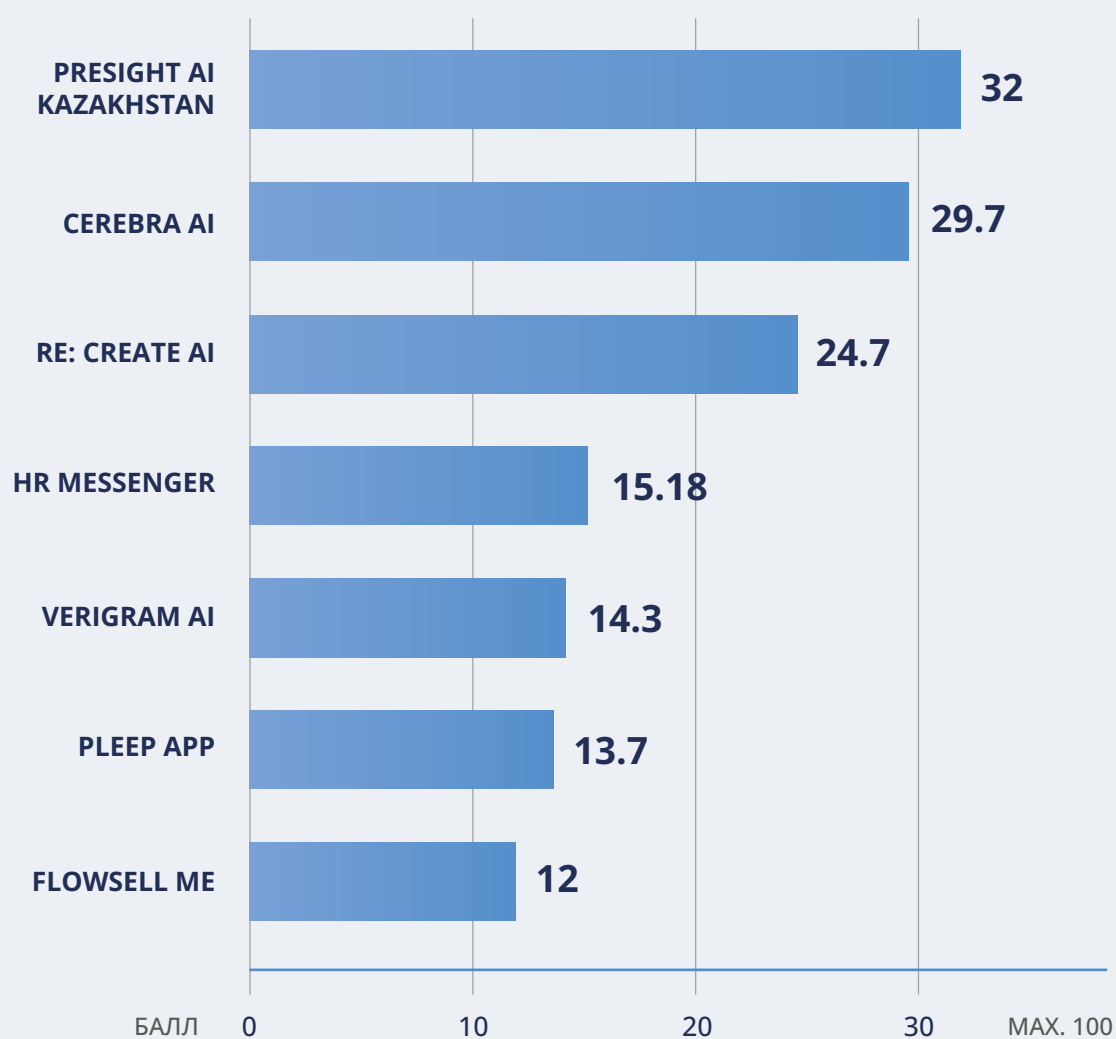
RE:CREATE AI

RE:CREATE AI — қазақстандық стартап, Astana Hub-тың AI'preneurs акселераторының бірінші ағынының түлегі. Жоба Instagram, TikTok және YouTube үшін сарапшыларға, кәсіпкерлерге және шағын бизнеске қамту және еліктіргендік деректері негізінде вирустық контентта пішімдерін табуға және бейімдеуге көмектесетін трендтер мен сценарийлерді іздеу жүйесі болып табылады.

VERIGRAM AI

Verigram AI — 2017 жылы құрылған, ЖИ, компьютерлік көру және машиналық оқыту негізінде технологиялар әзірлейтін қазақстандық компания. Компания құжаттарды, бетті және нысандарды тану қызметтерін, сондай-ақ зияткерлік бейне талдау жүйелерін ұсынады. Сонымен қатар, компания клиенттерге қызмет көрсету сапасын жақсарту, алаяқтықтан қорғау үшін OCR және биометрия технологияларын енгізуде.

КОМПАНИЯЛАРДЫҢ ЖАЛПЫ БАЛДАР САНЫ

ӘДІСТЕМЕ

Компаниялардың цифрлық адам құқықтарын сақтау жөніндегі қоғамдық ұстанымы мен саясатын зерттеу үшін біз компаниялардың ресми веб-сайттарын және бас компаниялардың/компаниялар тобының веб-ресурстарын қолдандық. Компаниялардың барлық жарияланған құжаттары 2025 жылдың шілдесінен қыркүйегіне дейін алынып, мұрағатталды және зерттеу жұмысының бөлігі ретінде 2025 жылдың қыркүйек айының соңына дейін қарастырылды.

Компаниялар бағаланатын индикаторлар [2020 жылғы Ranking Digital Rights](#) корпоративтік есептілік әдіснамасына негізделген. Индикаторлар мен субиндикаторлар біздің сайтта, [Әдістеме](#) бетінде, сондай-ақ осы есептің 1-қосымшасында егжей-тегжейлі сипатталған.

Зерттелетін сұрақтар үш индикатор бойынша топтастырылды.

«G. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ»

Осы санаттағы көрсеткіштер компанияда адамның өзін өзі таныту бостандығы мен жеке өмірге қол сұғылмаушылық құқықтарының сақталуын қамтамасыз ететін нақты белгіленген басқару процестерінің болуын көрсетуге арналған. Компания осы санатта жоғары нәтиже көрсетуі үшін оның өз қызметі туралы ашқан ақпараты кем дегенде БҰҰ-ның Адам құқықтары саласындағы кәсіпкерлік қызметтің басшылық қағидаттарын және Жаһандық желілік бастама (GNI) қабылдаған өзін өзі таныту бостандығы мен жеке өмірге қол сұғылмаушылықты қамтамасыз етуге бағытталған адам құқықтарын сақтау саласындағы басқа да стандарттарын көрсетуі, ал ең дұрысы — асып түсуі керек.

Сондай-ақ, осы санаттағы жоғары балдарға қол жеткізу үшін компания қызметкерлерге құпия деректерді қорғау бойынша тұрақты тәуелсіз аудиттер, оқыту бағдарламаларын жүргізетінін және мүдделі тараптармен консультациялар жүргізетінін көрсетуі тиіс. Жасанды интеллект технологияларын қолданатын компаниялар контекстінде G. санаты алгоритмдік жүйелерді әзірлеу және пайдалану саласындағы олардың жауапкершілік дәрежесін одан әрі бағалайды. Атап айтқанда, компания өзінің ЖИ-қызметінде адам құқықтарын сақтау бойынша ашық және нақты тұжырымдалған міндеттемелерді қабылдай ма, сондай-ақ ұйым басшылығы алгоритмдердің пайдаланушылардың кемсітушілікке және жеке өміріне қол сұғылмаушылыққа әсерін бағалауды жүргізе ме, жоқ па, соны қарастырады.

G-ИНДИКАТОРЛАРЫ

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

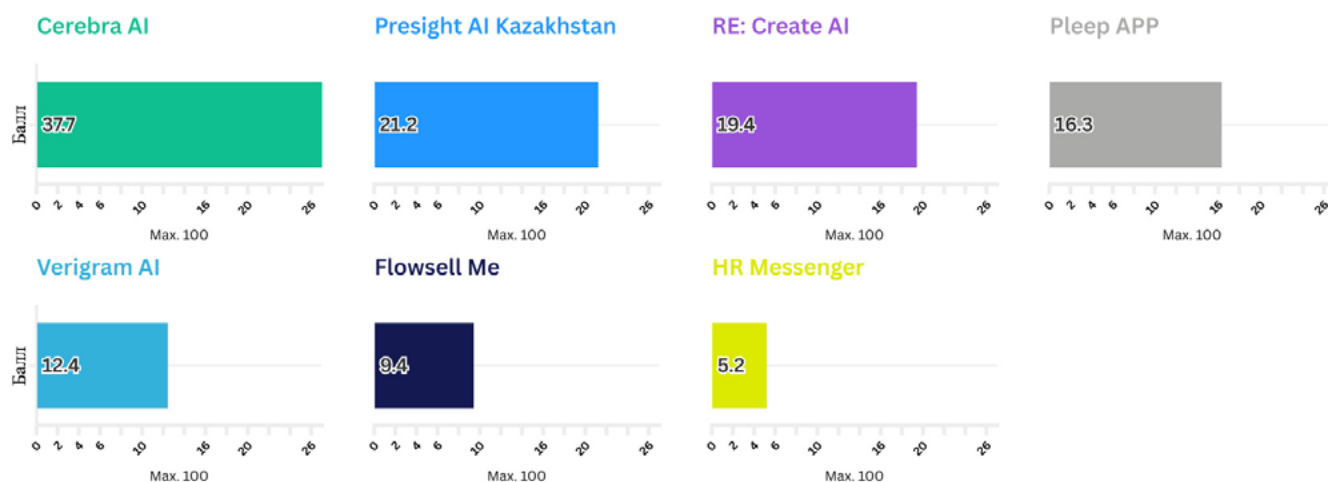
«F. ӨЗІН ӨЗІ ТАНЫТУ ЖӘНЕ АҚПАРАТ БОСТАНДЫҒЫ»

Осы санаттағы жинаған балдар компанияның адам құқықтары саласындағы халықаралық стандарттарға сәйкес өзін өзі таныту мен ақпарат бостандығы құқықтарына құрметпен қарайтындығын анықтауға мүмкіндік береді. Компанияның жарияланған саясаттары мұндай әрекеттер заңды, пропорционалды және негізделген мақсатты көздейтін жағдайларды қоспағанда, адам құқықтарының бұзылуына қарсы тұру үшін қандай шаралар қолданылатынын нақты көрсетеді. Жеке компаниялардың жұмысында жиі қолданылатын ЖИ технологиялары архитектурасы бойынша кемсітушілікке немесе ақпаратты бұрмалауға бейім, өйткені олар қоғамда бар алаушылық пен теңсіздікті көрсететін деректер массивтерінде оқытылады.

Бұл жалдау немесе модерация, кредиттік скоринг немесе тұлғаны тану алгоритмдері сияқты ЖИ жүйелерінің нәтижелері адамдардың белгілі бір топтары үшін әділетсіз, кемсітушілік немесе дәл емес болуы мүмкін, осылайша теңдік пен сенімді ақпаратқа қол жеткізу құқығын бұзылады. Сонымен қатар, ЖИ модельдері жиі ақылға қонымды болып көрінетін, бірақ шын мәнінде жалған немесе ойдан шығарылған ақпаратты өндіреді, бұл пайдаланушыларға жалған ақпарат беру қаупін тудырады.

F-ИНДИКАТОРЛАРЫ

ӨЗІН ӨЗІ ТАНЫТУ ЖӘНЕ АҚПАРАТ БОСТАНДЫҒЫ

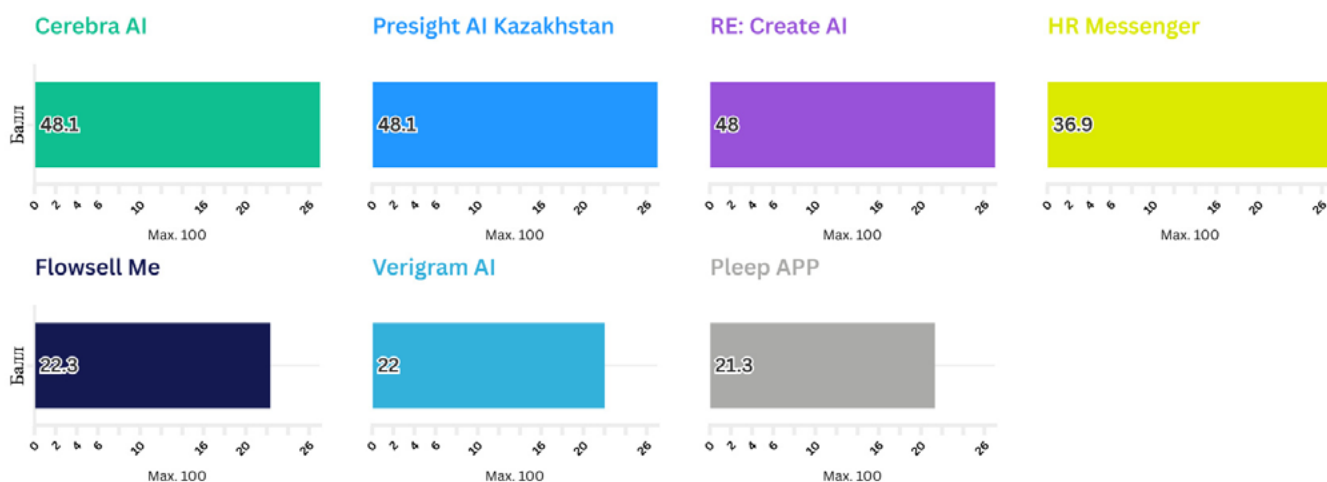
«Р. ҚҰПИЯЛЫЛЫҚ»

Осы санаттағы көрсеткіштер компаниялардың адам құқықтары саласындағы халықаралық стандарттарға сәйкес пайдаланушылардың жеке өмірге және цифрлық қауіпсіздікке құқығын ұстануға деген ұмтылысын көрсетеді. Олар компаниялардың дербес деректерді өңдеу саясатында — оларды жинау, пайдалану, сақтау және үшінші тұлғаларға беру — қаншалықты ашық екенін және пайдаланушылардың ақпараттық қауіпсіздігін қаншалықты тиімді қамтамасыз ететінін көрсетеді.

Компаниялар деректердің бұзылу қаупін азайту үшін шаралар қабылдай ма, пайдаланушыларға өз ақпаратын бақылауға мүмкіндік бере ме, құпиялылықты қорғау тетіктерін анық түсіндіре ме және қызметкерлер үшін киберқауіпсіздік бойынша тренингтер өткізе ме, жоқ па, қосымша бағаланады. Жасанды интеллект жүйелерін әзірлеу және қолдану клиенттердің құпиялылығын бұзудың айтарлықтай тәуекелдерін тудырады, өйткені көбінесе бұл технологиялар дербес деректерді жаппай жинауға және талдауға негізделген. Осы арқылы компаниялар деректерді жинауды мақсатты шектеу және пайдаланушының келісімі сияқты құпиялылықтың негізгі қағидаттарын бұзу қаупін тудырады.

Р-ИНДИКАТОРЛАРЫ

ҚҰПИЯЛЫЛЫҚ

Зерттеу процесі келесі кезеңдерден тұрды:

Әрбір индикатордың параметрлер тізбесі бар және компаниялар әрбір орындалған параметр үшін бағалау (толық, ішінара немесе нөлдік) алады. Бағалау келесі мүмкін жауаптардың біріне сүйене отырып, көрсеткіштің әрбір параметрі бойынша ақпаратты ашу дәрежесін ескереді:

- **«Иә»** (толық ашу): ақпаратты ашу көрсеткіштің талабына сәйкес келеді.
- **«Ішінара»**: компания көрсеткіштің барлық емес, кейбір аспектілерін ашты немесе ашу көрсеткіштің барлық талаптарын қанағаттандыру үшін жеткілікті толық емес.
- **«Ақпаратты ашу туралы деректер жоқ»**: зерттеушілер компанияның сайтында элементтің сұрағына жауап беретін ақпаратты таба алмады.
- **«Жоқ»**: ақпарат бар, бірақ ол осы параметр бойынша сұраныстың тақырыбын нақты ашпайды. Бұл нұсқа «Ақпаратты ашу табылмады» нұсқасынан ерекшеленеді, бірақ екеуі де оң баға бермейді
- **«Қолданылмайды»**: элемент компанияға немесе қызметке қатысы жоқ. «Қолданылмайды» деп белгіленген элементтер қостаушылар ретінде де, қарсылар ретінде де есептеу кезінде есепке алынбайды.

БАЛДАР

- Иә/ақпаратты толық ашу = **100**
- Ақпаратты ішінара ашу = **50**
- Ақпарат ашылмаған = **0**
- Ақпаратты ашу туралы деректер жоқ = **0**
- Қолданылмайды — баллдар мен орташаландырылған мәндерді есептеу кезінде деректер есепке алынбайды.

ЖАЛПЫ ҚОРЫТЫНДЫЛАР

1.

Көптеген компаниялар алгоритмдік жүйелерді әзірлеу және қолдану саласын қоса алғанда, адам құқықтарын сақтау бойынша нақты қоғамдық міндеттемелерді тұжырымдамайды. Ерекшелік Presight AI болып табылады, ол өзінің жыл сайынғы жария есебінде жасанды интеллектті этикалық пайдалану және ISO 27701:2019 сияқты құпиялылықты басқару стандарттарын енгізу туралы бейілділігін мәлімдейді, алайда бұл негізгі саясаттарда жазылмаған.

2.

Барлық дерлік компаниялар өздерінің сайттарында пайдаланушы тәжірибесі мен мазмұнды реттейтін саясаттарды ашық орналастырды. Ерекшелік HR Messenger болды, сайтта құжаттардан тек құпиялылық саясаты жарияланған.

3.

Құжаттарды жаңарту тетіктері немесе пайдаланушыларға алдағы немесе саясатқа енгізілген өзгерістер туралы хабарлау тәртібі жеткілікті түрде анық ашылмаған. Сондай-ақ, зерттелетін компаниялардың ешқайсысы ескірген саясаттардың қоғамдық мұрағатын немесе енгізілген өзгерістер хаттамасын жүргізбейді.

4.

Қарастырылған барлық компанияларда алгоритмдік жүйелерді пайдаланудың бөлек жазылған саясаты жоқ. Алайда, Cerebra AI-дің «Пайдалану шарттарында» «Жасанды интеллектті (ЖИ) пайдалану және жауапкершілік ережелері» деген ішкі бөлімі бар, онда қызметтер мен басқа да мақсаттар үшін ЖИ мен алгоритмдерді қолдану жөнінде ішінара сипатталған. Pleer App-де сонымен қатар Жария офертада олардың ЖИ-көмекшісін пайдалану процедураларының сипаттамасы бар.

5.

Компаниялардың әрқайсысы Қазақстан аумағында ұсынылғанына немесе қызмет көрсететініне қарамастан, компаниялардың ресми құжаттарының едәуір бөлігі мемлекеттік тілде танысу мүмкіндігінсіз тек орыс немесе ағылшын тілдерінде ұсынылады.

6.

Барлық компаниялар құпиялылық саясатының негізгі қолжетімділігін қамтамасыз етеді. Сонымен қатар, қарастырылып отырған компаниялардың әрқайсысы «Құпиялылық» бөлімінің индикаторлары бойынша ең көп балл жинады.

7.

Айта кетейік, зерттелген компаниялардың көпшілігінде жеткілікті егжей-тегжейлі жазылған және түсінікті тілде баяндалған құпиялылық саясаты бар.

8.

Cerebra AI, Presight AI және HR Messenger компанияларында пайдаланушылардың дербес деректерін өңдеудің мақсаттары, санаттары мен тәсілдері жоғары халықаралық стандарттарға сәйкес келетін құрылымдық кестелер форматында көрсетіледі. Cerebra AI және Verigram AI құжаттарда олардың құпиялылық саясаты Еуропалық жалпы деректерді қорғау регламентінің (GDPR) талаптарын ескеретінін нақты атап көрсетілген. RE:Create AI стартапында құпиялылық саясаты өте егжей-тегжейлі жазылған және RDR әдістемесі бойынша талап етілетін көптеген аспектілерді ашылған.

9.

Барлық саясаттарда дербес деректерді үшінші тұлғаларға беру мүмкіндігі туралы айтылады, бірақ көп жағдайда серіктестердің нақты тізімдері ашылмайды. Тек HR Messenger компаниясы пайдаланушы деректерімен бөлісетін нақты бизнес серіктестерді тікелей көрсетеді.

10.

Тек RE:Create AI және Presight AI үшінші тұлғалармен дербес деректерді бөлісу кезінде тиісті мұқияттылық танытатынын көрсетеді. Сондай-ақ, бұл компаниялар дербес деректердің ағып кеткен жағдайда бұл туралы уәкілетті органға 72 сағат ішінде хабарлайтыны туралы тікелей жазады.

11.

Cerebra AI стартапы HIPAA халықаралық медициналық стандартына сәйкес келетіндігін мәлімдейді, ол басқалармен қатар ұйымдарды медициналық деректердің құпиялылығы бұзылған жағдайда пайдаланушыларға хабарлауға міндеттейді, алайда стартап сайтында осы стандарттың нақты ережелері мен нормаларының сипаттамасы жоқ.

12.

Компаниялардың жария қолжетімді құжаттамасы мемлекеттік органдардың (сот және соттан тыс) немесе жеке үшінші тұлғалардың, соның ішінде БАҚ-тың аккаунттарға қолжетімділікті шектеуге немесе дербес деректерді беруге қатысты сұрауларына қалай жауап беретінін егжей-тегжейлі және ашық түрде сипаттамайтыны анықталды. «Заңнама шеңберінде» билікке деректерді беру туралы мәлімдемелерге қарамастан, қандай деректердің берілетіні және пайдаланушыларға осындай беру туралы хабарланғаны туралы нақты нұсқаулар жоқ.

13.

Компаниялардың ешқайсысы деректердің құпиялылығы туралы ашықтық есебін (Transparency report) жарияламайды.

14.

Үлкен деректердің логикалық қорытындылары немесе алгоритмдік болжамдар негізінде автоматты түрде алынған мәліметтер туралы ақпарат тек ішінара берілген — мысалы, Flowsell.me, Presight AI, Cerebra AI және HR Messenger тәжірибе мен маркетингтік мақсаттарды жекелендіру үшін автоматтандырылған әдіспен жиналған деректерді пайдалануды сипаттайды.

15.

Verigram AI және Presight AI компаниялары пайдаланушылардың дербес ақпаратына тек уәкілетті қызметкерлер ғана қол жеткізе алатынын және қауіпсіздік ережелерін сақтау тәртіптік және ұйымдастырушылық шаралармен қамтамасыз етілетінін нақты көрсетумен ерекшеленеді. Зерттелген қалған компаниялар киберқауіпсіздік шараларының кешенін қамтамасыз ету туралы жалпы сөздермен ғана сипаттайды.

16.

Айта кету керек, Presight AI компаниясы пайдаланушылардың құпиялылығын бұзу туралы шағым беру механизмі жөнінде нақты ақпарат ұсынатын жалғыз компания. Саясат көздерінің бірінде «Шағым беру» деген жеке бөлім ұсынылған, онда жүгіну тәртібі сипатталған және байланыс үшін байланыс деректері келтірілген.

17.

Cerebra AI, Presight AI және RE:Create AI «Құпиялылық» санатында жинаған балдар саны бойынша үштікте.

18.

Зерттелетін компаниялардың көпшілігі жақында ғана дами бастағандықтан және іс жүзінде стартаптар болғандықтан, барлығы дерлік «Корпоративтік басқару» санатында өте аз балл жинады.

19.

«Өзін өзі таныту және ақпарат бостандығы» санатында «Құпиялылық» санатындағы үш компания жоғары балл жинады.

ҰСЫНЫСТАР

Компаниялар қызметінің ашықтығын арттыру және пайдаланушылардың цифрлық құқықтарын сақтаудың жоғары стандарттарын нығайту үшін DRCQ сарапшылары алынған деректер мен талдау нәтижелеріне сүйене отырып, жасанды интеллект саласында жұмыс істейтін компаниялар мен сервистер үшін әмбебап ұсынымдар жинағын дайындады. Бұл нұсқаулар компанияларға мәлімделген стандарттарға сәйкестікті өз бетінше бағалауға және одан әрі жақсартуды қажет ететін бағыттарды анықтауға көмектеседі.

ӨЗІН ӨЗІ ТАНЫТУ ЖӘНЕ АҚПАРАТ БОСТАНДЫҒЫ

1. Компанияның адам құқықтарын құрметтеу және пайдаланушылардың өзін өзі таныту бостандығы мен ақпаратқа қол жеткізу құқықтарын қорғау жөніндегі міндеттемелерін өзінің жария саясатында нақты және түсінікті түрде белгілеу. Халықаралық стандарттарға назар аударуды және осы мәселеде мынадай халықаралық құжаттарды басшылыққа алуды ұсынамыз: Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясы; Азаматтық және саяси құқықтар туралы халықаралық пакт; БҰҰ Адам құқықтары саласындағы кәсіпкерлік қызметтің басшылық қағидаттары.
2. Компаниялар пайдаланушыларға мемлекеттік органдардан контентті, пайдаланушы аккаунтын жою немесе ақпаратқа қол жеткізуді шектеу туралы сұраулар алған кезде пайдаланушыларды ашық хабардар етуі керек. Мұндай сұраныстарды компаниялар (оның ішінде жоғары басшылық) олардың заңдылығы, пропорционалдылығы мен негізділігі тұрғысынан қалай бағалайтынын, сондай-ақ компанияның осындай талаптарды орындауға қатысты саясаты қандай екенін түсіндіру маңызды.
3. Клиенттерден шағым беру ережелерін нақты белгілеп, пайдаланушыларға шағым беруге және контентті шектеуге немесе аккаунтты бұғаттауға қатысты шешімдерге қарсы шығуға мүмкіндік беретін тетіктерді енгізу керек. Бұл тетіктер түсінікті, қолжетімді және туындайтын мәселелерді әділ және уақтылы қарауды қамтамасыз етуге бағдарланған болуы тиіс.
4. Адамның цифрлық және тұтынушылық құқықтарын сақтау тұрғысынан тәуелсіз аудиторларды тарта отырып, тәуекелдерді тұрақты бағалауды жүргізу.
5. Контентті немесе пайдаланушының мінез-құлқын бағалаудың алгоритмдік жүйелерін модерациялау және пайдалану саясатының ашықтығын қамтамасыз ету. Компаниялар пайдаланушылардың контентке кемсітусіз және әділ қол жеткізуін қамтамасыз ету жолдарын қамтитын алгоритмдерді пайдаланудың егжей-тегжейлі саясатын жариялауы керек.
6. Компаниялардың барлық жария құжаттары қызметтер ұсынылатын нарықтардың тілдерінде (яғни міндетті түрде қазақ және орыс тілдерінде) жариялануы тиіс.
7. Саясатқа кез-келген түзетулер енгізген кезде, барлық пайдаланушыларға жеке кабинеттегі электрондық пошта немесе хабарлама арқылы өзгерістер туралы тікелей хабарлау маңызды.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

1. Жоғары басшылық компанияның саясаты мен практикалық іс-әрекеттері өзін өзі таныту мен ақпарат бостандығына, сондай-ақ жеке өмірге қол сұғылмаушылыққа қалай әсер ететінін үнемі қадағалап отыруы керек.
2. Компанияның жоғары басшылық деңгейінде цифрлық тұтыну құқықтары мен оларды сақтау мәселелері бойынша қадағалау мен есеп беруге жауапты адамды немесе комитетті нақты айқындау.
3. Компанияның жаңа өнімдерін немесе қызметтерін әзірлеу кезінде «Жобаланған құпиялылық» (Privacy by Design) қағидатын ұстануға міндеттейтін стратегиялық саясатты қабылдау.
4. Персоналдың пайдаланушы құқықтары, дербес деректерді қорғау және жасанды интеллект технологияларын этикалық қолдану туралы хабардарлығын арттыруға бағытталған жүйелі оқыту бағдарламаларын енгізу қажет. Бұл хабардарлықты арттыруға және адам құқықтарын сақтауға бағытталған ішкі процестерді нығайтуға көмектеседі. Сондай-ақ, компания қызметкерлері, егер олардың құқықтары бұзылған болса, өздері кімге және қандай процедура бойынша шағым бере алатындығы туралы білуі керек.
5. Жасанды интеллект технологияларын қолданатын компаниялар үшін ЖИ жүйелерін әзірлеу және пайдалану үшін тәуекелдерді бағалау, бақылау және есеп беру тетіктерін енгізу маңызды.

ҚҰПИЯЛЫЛЫҚ

1. Жергілікті заңнамаға және GDPR халықаралық стандартына (пайдаланушыны жою, түзету, деректерге қол жеткізу және т.б. бақылау сияқты құралдар) назар аудара отырып, пайдаланушыларға дербес деректерін жинауды, пайдалануды және беруді бақылау үшін оңай қол жетімді және тиімді құралдарды ұсыну.
2. Пайдаланушыларға таргеттелген жарнамада олардың деректерін пайдалануды бақылау мүмкіндігін қамтамасыз ету. Сонымен қатар, пайдаланушыларда таргеттелген жарнаманы оңай өшіре алу немесе осы мақсаттар үшін деректерді жинауды шектей алу мүмкіндігі болуы керек.

3. Құпиялылық саясатында пайдаланушылардың дербес деректері берілетін немесе берілуі мүмкін үшінші тараптардың (жарнамалық серіктестер мен қосалқы мердігерлерді қоса алғанда) заңды тұлғаларының атауларын жария ету.
4. Деректердің құпиялылығына қатысты ашықтық туралы есепті (Transparency report) өз алаңдарында тұрақты негізде жариялау. Бұл құжатта компаниялар мемлекеттің, құқық қорғау органдарының немесе басқа тараптардың өтініштерімен қалай әрекеттесетіні туралы айтады. Бұл есепте әдетте мыналар көрсетіледі:
 - a. Мемлекеттік органдар пайдаланушылардың мәліметтерін қанша рет сұратты.
 - b. Қандай деректер сұралды (мысалы, байланыс ақпараты, хабарламалар, IP мекенжайлары).
 - c. Компания қанша сұранысты мақұлдады немесе қабылдамады және неге.
 - d. Компания контентті қаншалықты жиі жояды немесе оған қол жеткізуді шектейді, мысалы, мемлекеттік органдардың талабы бойынша.
5. Компаниялар пайдаланушылардың деректерін машиналық оқыту және оларды алгоритмдік жүйелерде, соның ішінде ЖИ-көмекшілерінде, чат-боттарда және т. б. пайдалану үшін жинайтынын-жинамайтынын нақты көрсетуі керек. Мұндай процестерде деректерді пайдалану мақсаттарын; пайдаланушыға ықтимал әсер ету (мысалы, жекелендіру, Автоматты шешімдер); кемсітушілік пен біржақтылықтың алдын алу шараларын ашу маңызды.
6. Пайдаланушылардың деректерін сұрау бойынша немесе осы деректерді жинау мақсаттарына қол жеткізу бойынша оларды кері қайтарып алу тәртібі мен жою мерзімдерін егжей-тегжейлі ашып көрсету.
7. Пайдаланушыларға олардың деректерінің ағып кету фактісі туралы дереу хабарлау, сондай-ақ бұл туралы уәкілетті мемлекеттік органға жедел хабарлау.
8. Пайдаланушыларға компанияның өнімдерімен немесе қызметтерімен байланысты киберқауіпсіздік тәуекелдерінен қалай қорғану керектігін үйрететін практикалық материалдарды жариялау (сайтта, қосымшада және әлеуметтік желілерде).
9. Тек қызмет көрсету үшін қажетті ақпаратпен шектеліп, деректерді жинауды барынша азайтуға тырысуымыз керек.
10. Қызметкерлердің пайдаланушылардың дербес деректеріне қол жеткізуіне ішкі бақылауды күшейту. Тек уәкілетті қызметкерлердің пайдаланушы ақпаратына қол жеткізуін қамтамасыз ететін ішкі деректерді басқару жүйесін енгізу қажет.

ЗАҢНАМА

Жоба жұмысында біз келесі нормативтік құқықтық актілерді басшылыққа алдық:

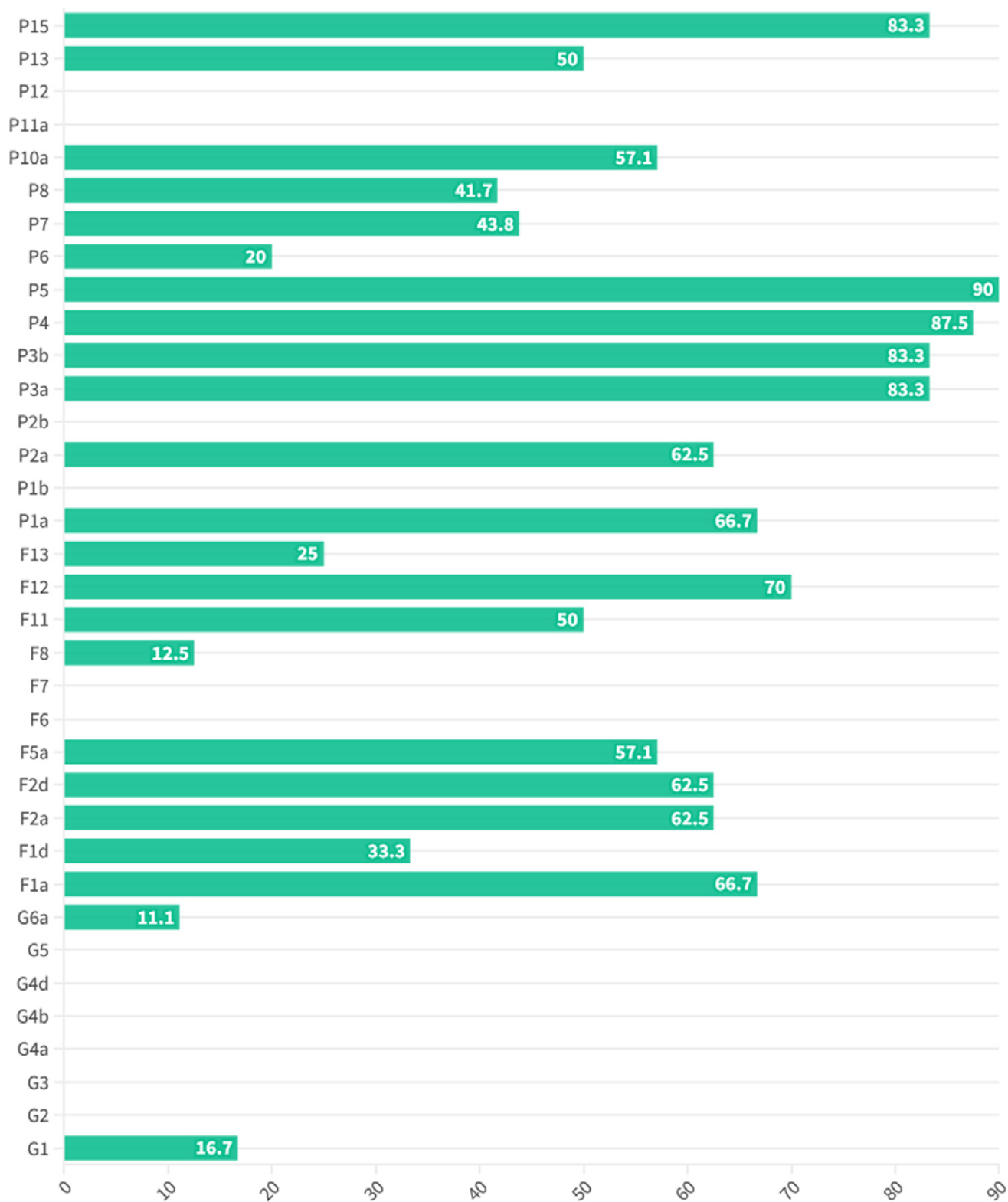

- БҰҰ-ның кәсіпкерлік қызмет саласындағы басшылық қағидаттары.
- Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясы.
- Азаматтық және саяси құқықтар туралы халықаралық пакт (АСҚХП)
- Экономикалық, әлеуметтік және мәдени құқықтар туралы халықаралық пакт.
- Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 29 қазандағы № 375-V ҚРЗ Кәсіпкерлік кодексі.
- «Жасанды интеллект туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 2025 жылғы 17 қарашадағы № 230-VIII.
- «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жасанды интеллект және цифрландыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2025 жылғы 17 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңы.
- «Дербес деректер және оларды қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 2013 жылғы 21 мамырдағы № 94-V.
- «Ақпаратқа қол жеткізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 2015 жылғы 16 қарашадағы № 401-V ҚРЗ.
- «Ақпараттандыру туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 2015 жылғы 24 қарашадағы № 418-V ҚРЗ .
- «Байланыс туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 2004 жылғы 5 шілдедегі № 567.
- «Онлайн-платформалар және онлайн-жарнама туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 2023 жылғы 10 шілдедегі № 18-VIII ҚРЗ.

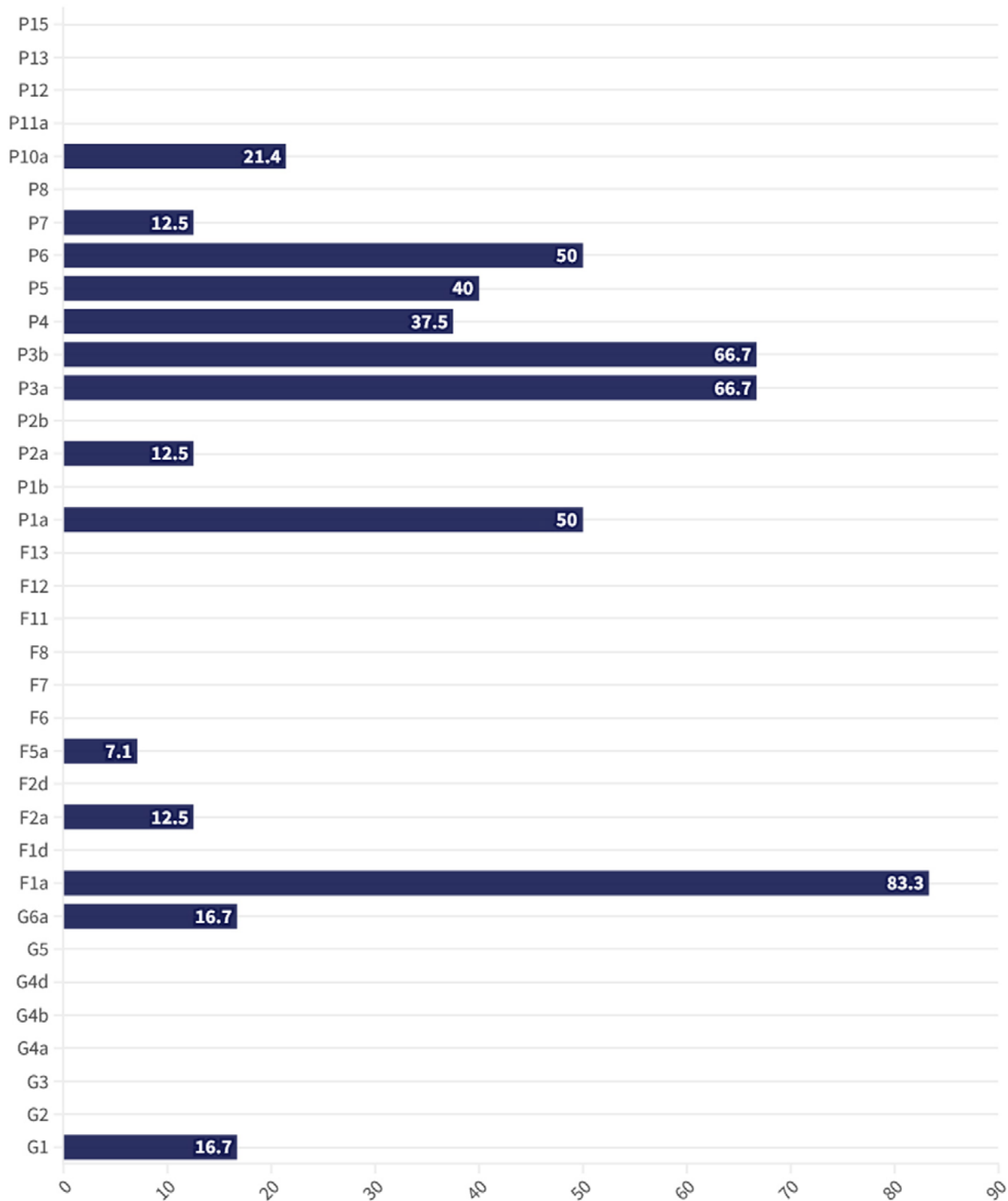
- «Мемлекеттік органдардың интернет-ресурстарын ақпараттық толықтыру қағидаларын және оларды ұстауға қойылатын талаптарды бекіту туралы» Қазақстан Республикасы цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрінің 2021 жылғы 2 сәуірдегі № 114/НҚ бұйрығы.
- «Мемлекеттік басқаруды цифрлық трансформациялау қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрінің м.а. 2024 жылғы 27 қыркүйектегі № 601/НҚ бұйрығы.
- «Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы бірыңғай талаптарды бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 20 желтоқсандағы № 832 қаулысы.
- «Жасанды интеллектті дамытудың 2024-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2024 жылғы 24 шілдедегі № 592 қаулысы.
- «Жасанды интеллект туралы» Қазақстан Республикасының Заңы туралы» Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің 2025 жылғы 24 қыркүйектегі № 794-VIII қаулысы.
- «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне ақпарат және коммуникациялар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 2017 жылғы 28 желтоқсандағы № 128-VI.
- «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инновацияларды ынталандыру, цифрландыруды, ақпараттық қауіпсіздікті және білім беруді дамыту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 2022 жылғы 14 шілдедегі № 141-VII.
- «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Мемлекет басшысының 2022 жылғы 16 наурыздағы Жолдауын іске асыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 2022 жылғы 5 қарашадағы № 157-VII ҚРЗ.
- «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне цифрлық активтер және ақпараттандыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 2023 жылғы 6 ақпандағы № 194-VII.
- 2019 жылғы 18 наурыздағы № 237-VI «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қорғаныс және аэроғарыш өнеркәсібі, ақпараттандыру саласындағы ақпараттық қауіпсіздік мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы.

1-ҚОСЫМША

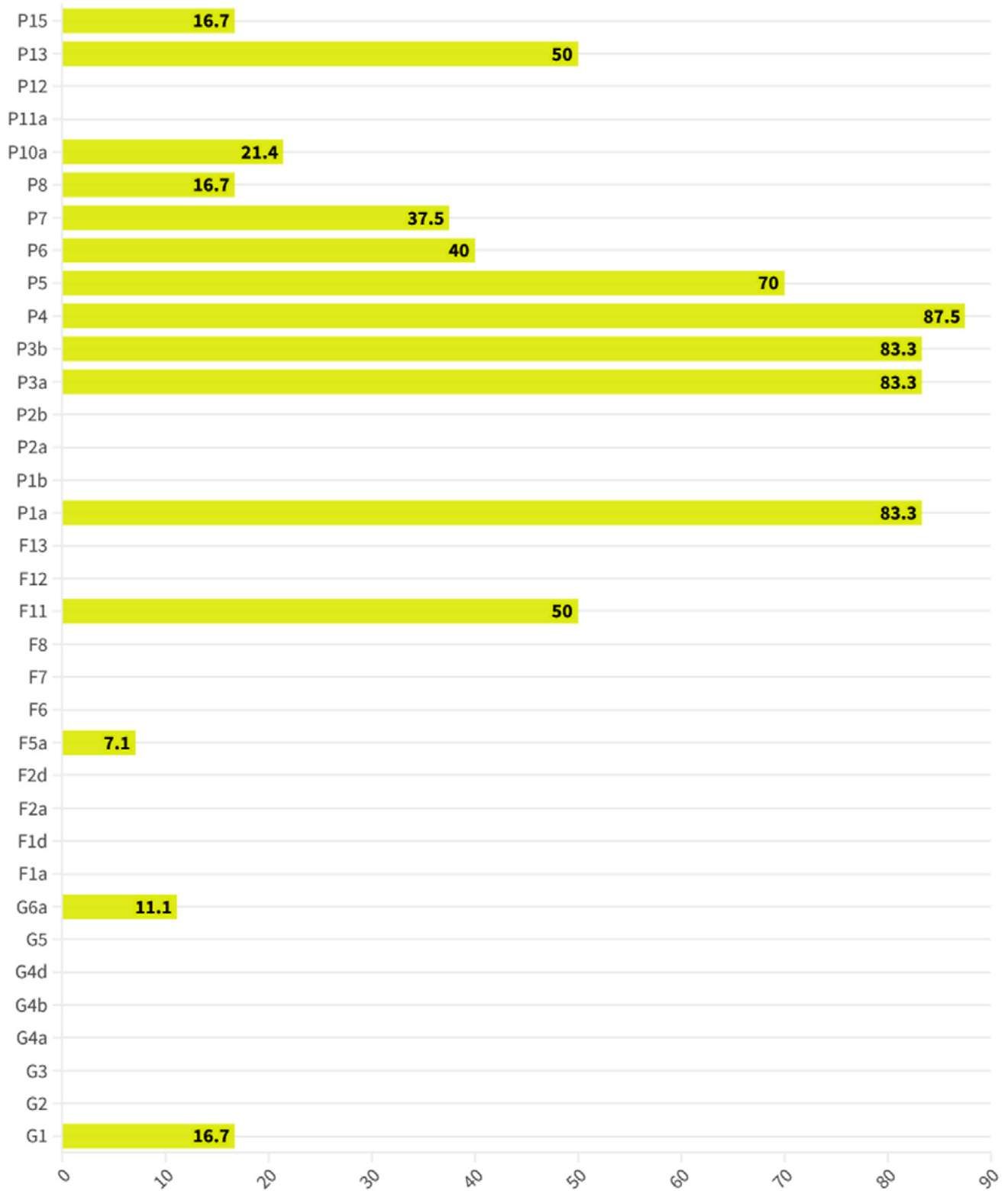
CEREBRA AI. RDR ИНДИКАТОРЛАРЫ

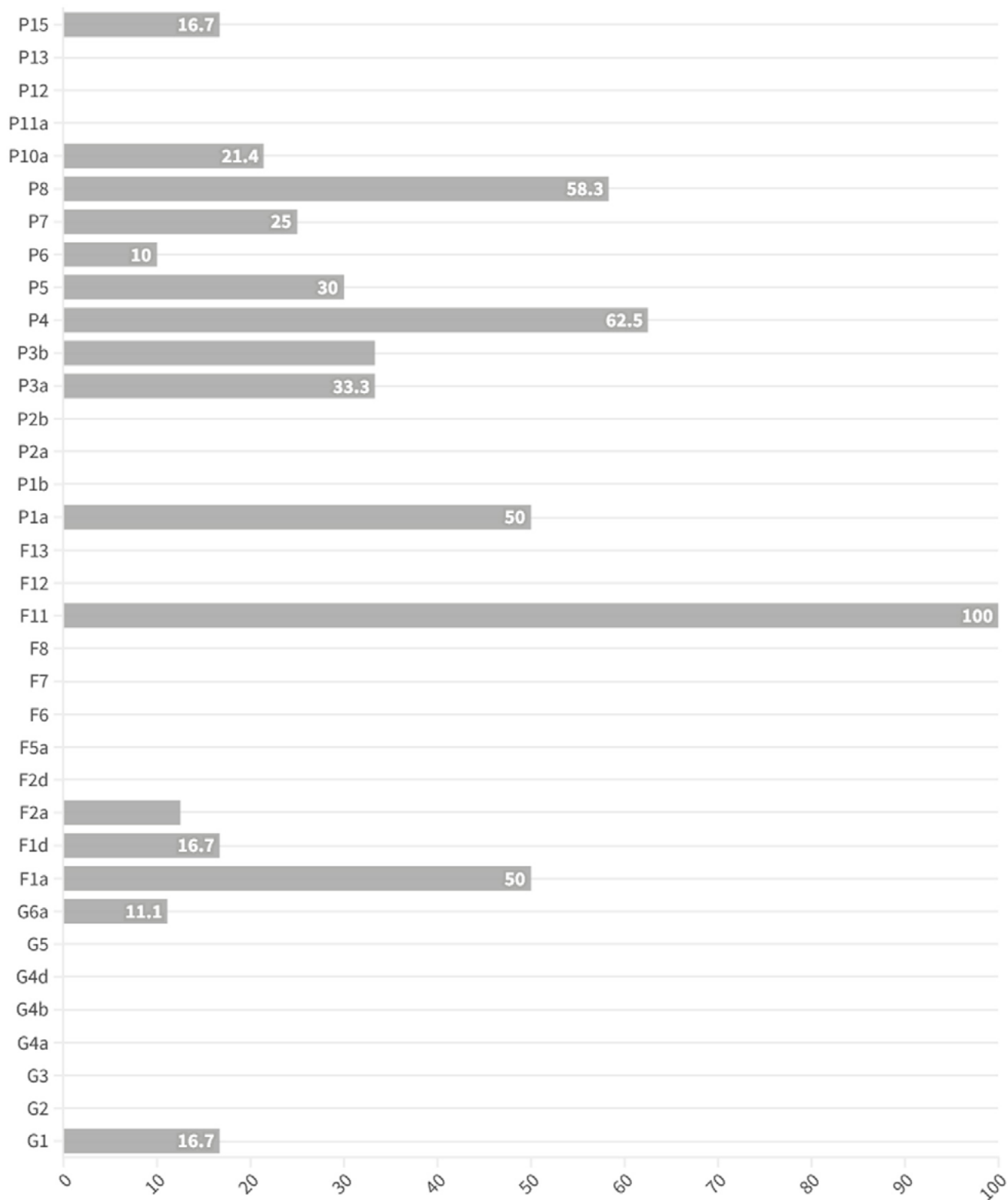
FLOWSELL ME. RDR ИНДИКАТОРЛАРЫ

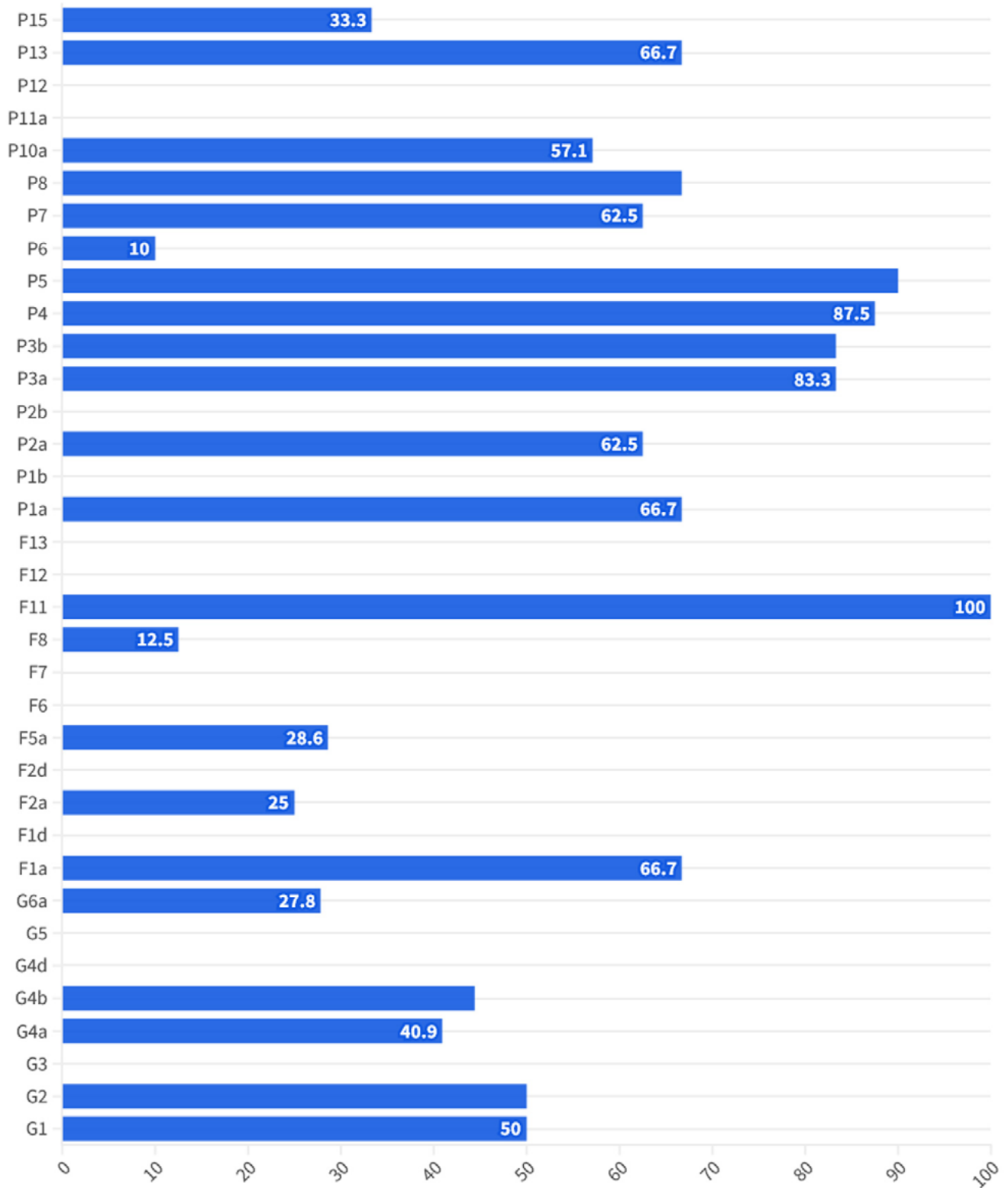
HR MESSENGER. RDR ИНДИКАТОРЛАРЫ

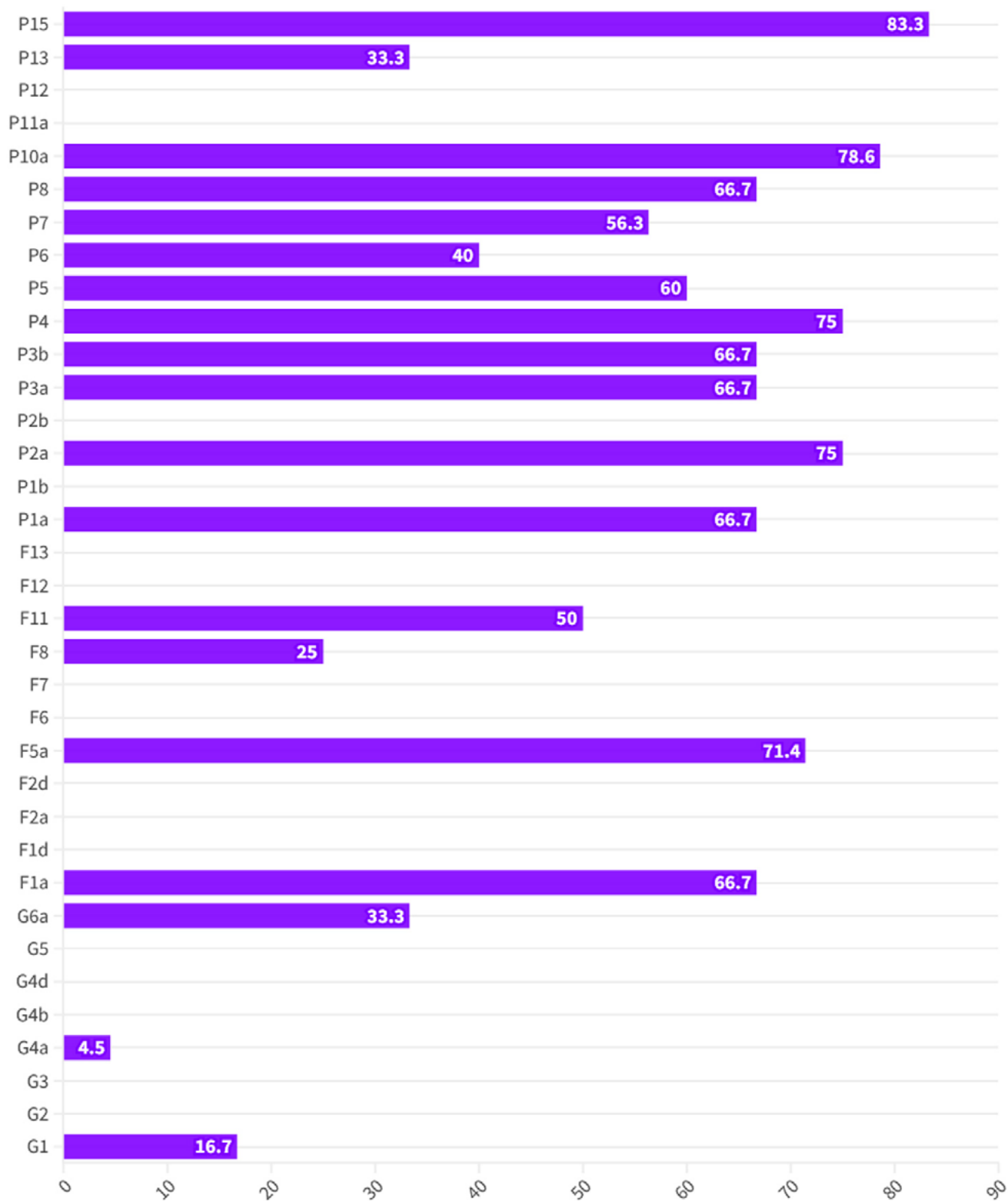
PLEEP APP. RDR ИНДИКАТОРЛАРЫ

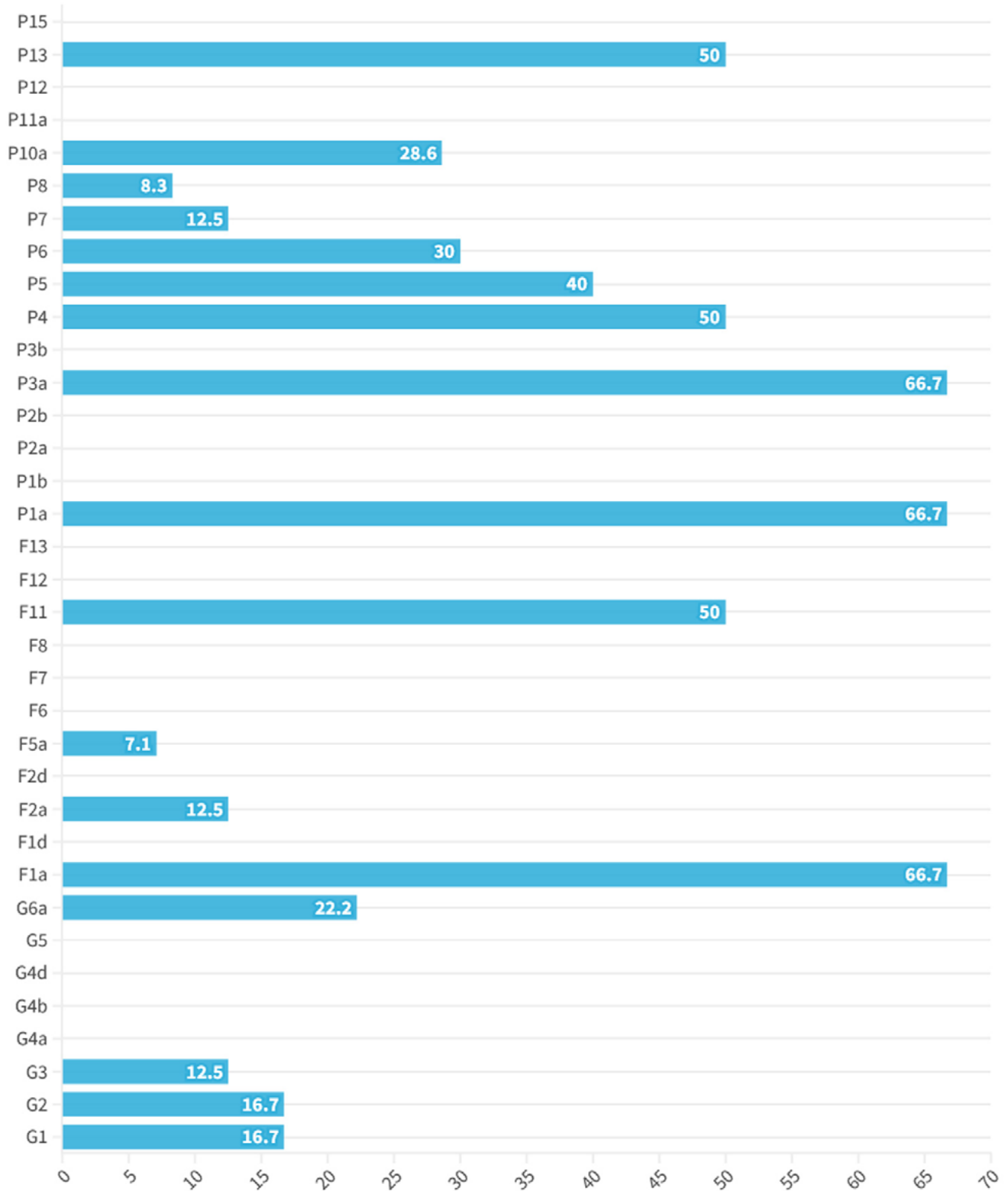
PRESIGHT AI KAZAKHSTAN. RDR ИНДИКАТОРЛАРЫ

RE: CREATE AI. RDR ИНДИКАТОРЛАРЫ

VERIGRAM AI. RDR ИНДИКАТОРЛАРЫ

G1. МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІ ҚАБЫЛДАУ САЯСАТЫ

ПАРАМЕТРЛЕР:

1. Компания өзін өзі таныту мен ақпарат бостандығына құқығын қоса алғанда, адам құқықтарын сақтау бойынша ашық, нақты белгіленген міндеттемелерді қабылдай ма?
2. Компания адам құқықтарын, соның ішінде құпиялылық құқығын сақтау бойынша ашық, нақты белгіленген міндеттемелерді қабылдай ма?
3. Компания алгоритмдік жүйелерді әзірлеу саласында адам құқықтарын сақтау бойынша ашық, нақты тұжырымдалған міндеттемелерді қабылдай ма?

G2. КОМПАНИЯ БАСШЫЛЫҒЫ ТАРАПЫНАН БАҚЫЛАУ ЖӘНЕ ҚАДАҒАЛАУ

ПАРАМЕТРЛЕР:

1. Компания директорлар кеңесі компанияның қызметі өзін өзі таныту мен ақпарат бостандығына қалай әсер ететінін ресми қадағалауды жүзеге асыратыны туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
2. Компания директорлар кеңесі компанияның қызметі құпиялылыққа қалай әсер ететінін ресми қадағалауды жүзеге асыратыны туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
3. Компания өзін өзі таныту мен ақпарат бостандығына әсер ететін компанияның қызметіне атқару комитеті, ұжым, мақсатты бағдарлама немесе жоғары басқарушы деңгейдегі жауапты тұлғасы тарапынан қадағалау жүзеге асырылатыны туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
4. Компания құпиялылыққа әсер ететін компанияның қызметіне атқару комитеті, ұжым, мақсатты бағдарлама немесе жоғары басқарушы деңгейдегі жауапты тұлғасы тарапынан қадағалау жүзеге асырылатыны туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
5. Компания өзін өзі таныту мен ақпарат бостандығына әсер ететін компанияның қызметіне атқару комитеті, ұжым, мақсатты бағдарлама немесе басқару буынының жауапты тұлғасы тарапынан қадағалау жүзеге асырылатыны туралы нақты ақпаратты ұсына ма?

6. Компания құпиялылыққа әсер ететін компанияның қызметіне атқару комитеті, ұжым, мақсатты бағдарлама немесе басқару буынының жауапты тұлғасы тарапынан қадағалау жүзеге асырылатыны туралы нақты ақпаратты ұсына ма?

G3. ІШКІ САЯСАТТА ҚОЛДАНУ

ПАРАМЕТРЛЕР:

1. Компания қызметкерлерді өзін өзі таныту мен ақпарат бостандығы мәселелері бойынша оқытуды жүргізу туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
2. Компания қызметкерлерді құпиялылық мәселелері бойынша оқытуды жүргізу туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
3. Компания ақпарат берушілерге арналған бағдарламалар мен қызметкерлер компанияның өзін өзі таныту бостандығы мен өз пайдаланушыларының ақпараттық құқықтарына қалай қарайтынына қатысты мәселелер туралы есеп бере алатын механизмдер туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
4. Компания ақпарат берушілерге арналған бағдарламалар мен қызметкерлер компанияның құпиялылық құқығына қалай қарайтынына қатысты мәселелер туралы есеп бере алатын механизмдер туралы нақты ақпаратты ұсына ма?

G4(A). ӘСЕРДІ БАҒАЛАУ: БИЛІК ОРГАНДАРЫ ЖӘНЕ НОРМАТИВТІК АКТІЛЕР

ПАРАМЕТРЛЕР:

1. Компания жергілікті заңнама өз қызметін жүзеге асыратын юрисдикцияларда өзін өзі таныту мен ақпарат бостандығының сақталуына қалай әсер ететінін бағалай ма?
2. Компания жергілікті заңнама өз қызметін жүзеге асыратын юрисдикцияларда құпиялылықтың сақталуына қалай әсер ететінін бағалай ма?
3. Компания өз қызметін жүргізетін юрисдикцияларда бұрыннан бар өнімдер мен қызметтерге қатысты өзін өзі таныту мен ақпарат бостандығы саласындағы тәуекелдерді бағалауды жүзеге асыра ма?

4. Компания өз қызметін жүргізетін юрисдикцияларда бұрыннан бар өнімдер мен қызметтерге қатысты құпиялылық саласындағы тәуекелдерді бағалауды жүзеге асыра ма?
5. Компания жаңа өнімдерді, қызметтерді немесе компанияларды іске қосуды және/немесе құруды, сондай-ақ жаңа нарықтарға немесе юрисдикцияларға шығуды қоса алғанда, жаңа қызметпен байланысты сөз және ақпарат бостандығына қатысты ықтимал қауіптерді бағалай ма?
6. Компания жаңа өнімдерді, қызметтерді немесе компанияларды іске қосуды және/немесе құруды, сондай-ақ жаңа нарықтарға немесе юрисдикцияларға шығуды қоса алғанда, жаңа қызметпен байланысты құпиялылық тәуекелдерін бағалауды жүзеге асыра ма? 7. Тәуекелдерді бағалау нәтижесінде проблемалық сәттер анықталған жағдайларда компанияда қосымша сараптама рәсімі жүргізіле ме?
7. Компанияның жоғары басшылары және/немесе директорлар кеңесінің мүшелері бағалау және кешенді тексеру нәтижелерін қарастырады ма және олар шешім қабылдау кезінде оларды ескереді ме?
8. Компания мұндай тексерулерді тұрақты негізде жүргізе ме?
9. Бағалауды тәуелсіз үшінші тарап ұйымы қамтамасыз ете ме?
10. Сараптама жүргізуді қамтамасыз ететін тәуелсіз үшінші тарап ұйымы адам құқықтары саласындағы тиісті беделді стандартқа сәйкес аккредиттелген сенімді ұйым болып табыла ма?

G4(B).

ӘСЕРДІ БАҒАЛАУ: САЯСАТТЫ ҚОЛДАНУ ПРОЦЕСТЕРІ

ПАРАМЕТРЛЕР:

1. Компания қызмет көрсету шарттарын қолдану кезінде өзін өзі таныту мен ақпарат бостандығын қамтамасыз етуге байланысты тәуекелдерді бағалауды жүргізе ме?
2. Компания қызмет көрсету шарттарын қолдану кезінде құпиялылықты қамтамасыз етуге байланысты тәуекелдерді бағалауды жүргізе ме?
3. Компания қызмет көрсету шарттарын қолдану тетіктеріне байланысты кемсітушілік тәуекелдерді бағалай ма?

4. Компания құпиялылық саясатын қолдану тетіктеріне байланысты кемсітушілік тәуекелдерді бағалай ма?
5. Тәуекелдерді бағалау нәтижесінде проблемалық сәттер анықталған жағдайларда компанияда қосымша сараптама рәсімі жүргізіле ме?
6. Компанияның жоғары буын басшылары және/немесе директорлар кеңесінің мүшелері бағалау және кешенді тексеру нәтижелерін қарастырады ма және олар шешім қабылдау кезінде ескереді ме?
7. Компания мұндай тексерулерді тұрақты негізде жүргізе ме?
8. Бағалауды тәуелсіз үшінші тарап ұйымы қамтамасыз ете ме?
9. Сараптама жүргізуді қамтамасыз ететін тәуелсіз үшінші тарап ұйымы адам құқықтары саласындағы тиісті беделді стандартқа сәйкес аккредиттелген сенімді ұйым болып табыла ма?

G4(D).**ӘСЕРДІ БАҒАЛАУ: АЛГОРИТМДІК ЖҮЙЕЛЕР****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания өзінің саясаты мен алгоритмдік жүйелер саласындағы қызметіне байланысты өзін өзі таныту мен ақпарат бостандығы тәуекелдерін бағалауды жүзеге асыра ма?
2. Компания өзінің саясатымен және алгоритмдік жүйелер саласындағы қызметімен байланысты құпиялылық саласындағы тәуекелдерді бағалауды жүзеге асыра ма?
3. Компания алгоритмдік жүйелерді әзірлеуге және пайдалануға байланысты кемсітушілік тәуекелдерді бағалай ма?
4. Тәуекелдерді бағалау нәтижесінде проблемалық сәттер анықталған жағдайларда компанияда қосымша сараптама рәсімі жүргізіле ме?
5. Компанияның жоғары буын басшылары және/немесе директорлар кеңесінің мүшелері бағалау және кешенді тексеру нәтижелерін қарастырады ма және олар шешім қабылдау кезінде ескереді ме?
6. Компания мұндай тексерулерді тұрақты негізде жүргізе ме?

7. Бағалауды тәуелсіз үшінші тарап ұйымы қамтамасыз ете ме?
8. Сараптама жүргізуді қамтамасыз ететін тәуелсіз үшінші тарап ұйымы адам құқықтары саласындағы тиісті беделді стандартқа сәйкес аккредиттелген сенімді ұйым болып табыла ма?

G5.**МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ
ЖӘНЕ ЕСЕП БЕРУГЕ МІНДЕТТІЛІГІ****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания пайдаланушылардың базалық құқықтарына, өзін өзі таныту мен ақпарат бостандығына, жеке өмірге қол сұғылмаушылыққа және компания қызметінің нәтижесінде кемсітушілікке жол бермеуге әсер етудің барлық тәсілдерін зерделеуге бағытталған бір немесе одан да көп көпжақты бастамалардың мүшесі болып табыла ма?
2. Егер компания осындай бір немесе бірнеше көпжақты бастамалардың мүшесі болып табылмаса, компания өзін өзі таныту бостандығы мен жеке өмірге қол сұғылмаушылықты қорғау мәселелері бойынша салалық емес және мемлекеттік емес мүдделі топтардың өкілдерімен жүйелі және тұрақты негізде өзара іс-қимыл жасайтын қандай да бір ұйымдардың мүшесі болып табыла ма?
3. Егер компания осындай ұйымдардың ешқайсысының қатысушысы болып табылмаса, компания мүдделі тараптармен, өкілдер, құқық қорғаушылар болып табылатын тұлғалармен немесе тікелей өзін өзі таныту мен ақпарат бостандығына, сондай-ақ жеке өмірге қол сұғылмаушылыққа құқықтары компанияның қызметімен тікелей байланысты тұлғалар туралы мәліметтерді ұсына ма?

G6(A).**ҚҰҚЫҚТЫҚ ҚОРҒАУ ҚҰРАЛДАРЫ****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Егер компания саясаты немесе тәжірибесі олардың өзін өзі таныту бостандығы мен ақпараттық құқықтарына теріс әсер етті деп санаса, пайдаланушыларға шағым беруге мүмкіндік беретін шағымдарды қарау механизмінің (-дерінің) болуы туралы компания нақты ақпаратты ұсына ма?

2. Егер компания саясаты немесе тәжірибесі олардың жеке өміріне теріс әсер етті деп санаса, пайдаланушыларға шағым беруге мүмкіндік беретін шағымдарды қарау механизмінің (-дерінің) болуы туралы компания нақты ақпаратты ұсына ма?
3. Компания сөз және ақпарат бостандығына байланысты шағымдар болған жағдайда құқықтық қорғау құралдарын ұсыну тәртібі туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
4. Компания құпиялылыққа қатысты шағымдар туындаған жағдайда құқықтық қорғау құралдарын ұсыну тәртібі туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
5. Компания шағымдарды қарау мерзімі мен құқықтық қорғау процедуралары туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
6. Компания өзін өзі таныту бостандығына байланысты шағымдардың саны туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
7. Компания құпиялылыққа қатысты шағымдардың саны туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
8. Компания өзін өзі таныту бостандығына байланысты шағымдар бойынша құқықтық қорғау құралдарымен қамтамасыз ету туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
9. Компания жеке өмір құқығын бұзу туралы шағымдарға байланысты құқықтық қорғау құралдарымен қамтамасыз ету туралы нақты ақпаратты ұсына ма?

F1(A).**ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ ШАРТТАРЫНА ҚОЛ ЖЕТКІЗУ****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компанияның қызмет көрсету шарттарын табу оңай ма?
2. Қызмет көрсету шарттары компанияның жұмыс юрисдикциясындағы пайдаланушылар сөйлейтін негізгі тілде (тілдерде) қол жетімді ме?
3. Қызметтерді ұсыну шарттары түсінікті түрде ұсынылған ба?

F1(D).**АЛГОРИТМДІК ЖҮЙЕЛЕРДІ ПАЙДАЛАНУ
САЯСАТЫНА ҚОЛ ЖЕТКІЗУ****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компанияның алгоритмдік жүйелерді пайдалану саясатын табу оңай ма?
2. Алгоритмдік жүйелерді пайдалану ережелері компанияның жұмыс істеу юрисдикциясындағы пайдаланушылар сөйлейтін негізгі тілде (тілдерде) қол жетімді ме?
3. Алгоритмдік жүйелерді пайдалану саясаты түсінікті түрде ұсынылған ба?

F2(A).**ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ ШАРТТАРЫН ӨЗГЕРТУ****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания пайдаланушыларға қызмет көрсету шарттарындағы барлық өзгерістер туралы тікелей хабарлайтыны туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
2. Компания пайдаланушыларға өзгерістер туралы тікелей хабарлаудың нақты әдісі туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
3. Компания пайдаланушыларға өзгерістер күшіне енгенге дейін оларды тікелей хабардар ететін мерзімдер туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
4. Компания қоғамдық мұрағатты немесе енгізілген өзгерістер хаттамасын жүргізе ме?

F2(D).**АЛГОРИТМДІК ЖҮЙЕЛЕРДІ ПАЙДАЛАНУ
САЯСАТЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания пайдаланушыларға алгоритмдік жүйелерді пайдалану саясатындағы өзгерістер туралы тікелей хабарлайтыны туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
2. Компания пайдаланушыларға өзгерістер туралы тікелей хабарлаудың нақты әдісі туралы нақты ақпаратты ұсына ма?
3. Компания осы өзгерістер күшіне енгенге дейін пайдаланушыларға өзгерістер туралы тікелей хабарлау мерзімдерін аша ма?
4. Компания қоғамдық мұрағатты немесе енгізілген өзгерістер хаттамасын жүргізе ме?

F5(A).**БИЛІКТІҢ ТАЛАПТАРЫНА ЖАУАП БЕРУ ПРОЦЕСІ****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания биліктің соттан тыс талаптарына жауап беру процесі туралы ақпаратты қолжетімді түрде ұсына ма?
2. Компания сот шешімдеріне жауап беру процесі туралы ақпаратты қолжетімді түрде ұсына ма?
3. Компания шет мемлекеттер билігінің талаптарына жауап беру процесі туралы ақпаратты қолжетімді түрде ұсына ма?
4. Компания биліктің талабын орындай алатын құқықтық негіздерді қол жетімді түрде түсіндіре ме?
5. Компания биліктің талаптарына жауап бермес бұрын тиісті тексеру жүргізетінін қол жетімді түрде түсіндіре ме?
6. Компания биліктің заңсыз немесе тым кең талаптарына қарсы тұруға міндеттене ме?
7. Компания қол жетімді нұсқаулық түрінде көрсетілген немесе биліктің талаптарына жауап беру процесін жүзеге асырудың мысалдарын ұсына ма?

F6.**БИЛІКТІҢ КОНТЕНТКЕ НЕМЕСЕ АККАУНТПАРҒА ҚОЛЖЕТІМДІЛІКТІ ШЕКТЕУ ТУРАЛЫ ТАЛАПТАРЫ ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания елдер бойынша бөлінген осындай талаптардың саны туралы мәліметтер ұсына ма?
2. Компания осылайша зардап шеккен аккаунттар саны туралы деректерді ұсына ма?
3. Компания қанша контент бірлігі немесе URL мекенжайлары әсер еткені туралы деректерді көрсете ме?
4. Компания алынған талаптарға байланысты тақырыптар санаттарының тізімін ұсына ма?
5. Компания әртүрлі ресми органдардан келетін талаптардың жалпы санын көрсете ме?
6. Компания ресми тұлғалардан бейресми арналар арқылы түскен контентті немесе аккаунттарды шектеуге қойылатын талаптардың санын көрсете ме?
7. Компания орындаған талаптардың санын көрсете ме?
8. Компания бастапқы талаптар туралы ақпаратты жариялай ма немесе тиісті көшірмелерді үшінші тараптың қоғамдық мұрағатына ұсыну туралы хабардар ете ме?
9. Компания бұл деректерді жылына кемінде бір рет жариялайды ма?
10. Бұл деректерді құрылымдық файл ретінде экспорттауға бола ма?

F7.**КОНТЕНТТІ НЕМЕСЕ АККАУНТТЫ ШЕКТЕУГЕ АРНАЛҒАН ЖЕКЕ СҰРАУЛАР ТУРАЛЫ ДЕРЕКТЕР****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания контентті және аккаунтты шектеу үшін алатын жеке сұраулар саны туралы деректерді ұсына ма?
2. Компания осылайша зардап шеккен аккаунттар саны туралы деректерді ұсына ма?

3. Компания осылайша қанша контент бірлігі немесе URL мекенжайлары әсер еткені туралы деректерді көрсете ме?
4. Компания алынған талаптарға байланысты контентті жою себептері туралы деректерді ұсына ма?
5. Компания қол жетімді түрде алынған жеке сұраулар туралы ақпаратты ұсына ма?
6. Компания орындаған талаптардың санын көрсете ме?
7. Компания бастапқы талаптар туралы ақпаратты жариялай ма немесе тиісті көшірмелерді үшінші тараптың қоғамдық мұрағатына ұсыну туралы хабардар ете ме?
8. Компания бұл деректерді жылына кемінде бір рет жариялайды ма?
9. Бұл деректерді құрылымдық файл ретінде экспорттауға бола ма?
10. Компания ұсынатын есептілікте жеке сұраулардың барлық түрлерінің тізімі бар екендігі туралы ақпаратты қолжетімді түрде ұсына ма?

F8.**ПАЙДАЛАНУШЫЛАРҒА КОНТЕНТТІ ЖӘНЕ АККАУНТТЫ ШЕКТЕУ ТУРАЛЫ ЕСКЕРТУ****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Өз платформаларында пайдаланушы контентін орналастыратын компаниялар үшін. Компания контенті шектеулерге ұшыраған пайдаланушылар бұл туралы хабарлама алатыны туралы ақпаратты қолжетімді түрде ұсына ма?
2. Компания шектеулі контентке қол жеткізуге тырысқанда пайдаланушыларға хабарлайтынын қолжетімді түрде хабарлайды ма?
3. Компания өзінің хабарламасында контентті шектеу себебін (заңды немесе басқа негіздер) қол жетімді түрде көрсете ме?
4. Компания пайдаланушыларға олардың аккаунты шектелген жағдайда ескертетінін қол жетімді түрде хабарлайды ма?

F11. ПАЙДАЛАНУШЫНЫ СӘЙКЕСТЕНДІРУ СЯСАТЫ**ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания мемлекеттік орган берген жеке басын куәландыратын құжат арқылы немесе жеке тұлғаны офлайн режимінде сәйкестендіру үшін пайдаланылуы мүмкін сәйкестендірудің басқа түрі арқылы пайдаланушының жеке басын растауды талап ете ме?

F12. КОНТЕНТТІ АЛГОРИТМДІК ЖЕТЕКШІЛІК ЕТУ, ҰСЫНЫСТАР ЖӘНЕ / НЕМЕСЕ САРАЛАУ ЖҮЙЕЛЕРІ**ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания өзінің платформасында пайдаланушыларға қол жетімді контентті алгоритмдік жетекшілік ету, ұсыну және/немесе саралау үшін алгоритмдік жүйелерді қолдану туралы ақпаратты қол жетімді түрде ұсына ма?
2. Компания контентті жетекшілік ету, ұсыну және/немесе саралау үшін алгоритмдік жүйелерді қалай қолданатынын және осы жүйелерге қандай айнымалылар әсер ететінін қол жетімді түрде түсіндіре ме?
3. Компания пайдаланушылардың контентті жетекшілік ету, ұсыну және/немесе саралау үшін алгоритмдік жүйелері ескеретін айнымалыларды басқаруға қандай мүмкіндіктері бар екенін қол жетімді түрде түсіндіре ме?
4. Компания автоматты жетекшілік ету, ұсыныстар және/немесе әдепкі бойынша контентті саралау үшін алгоритмдік жүйелерді пайдалану туралы ақпаратты қолжетімді түрде аша ма?
5. Компания пайдаланушылардың автоматты жетекшілік етумен, ұсынумен және/немесе контентті саралаумен келісу мүмкіндігі бар екенін қолжетімді түрде түсіндіре ме?

F13.**АВТОМАТТАНДЫРЫЛҒАН БАҒДАРЛАМАЛЫҚ АГЕНТТЕР
(«БОТТАР»)****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания өз платформасында боттарды пайдалануды реттейтін ережелерді анық көрсете ме?
2. Компания қол жетімді түрде пайдаланушылар бот арқылы жасалған, таратылатын немесе басқарылатын кез келген контент пен аккаунттарды анық белгілеуі керек екенін көрсете ме?
3. Компания боттарға қатысты саясаттың орындалуын қамтамасыз ету процесін қолжетімді түрде түсіндіре ме?
4. Компания боттарға қатысты компания саясатын бұзғаны үшін шектеулерге ұшыраған пайдаланушы контенті мен аккаунттардың көлемі мен сипаты туралы деректерді қолжетімді түрде аша ма?

P1(A).**ҚҰПИЯЛЫЛЫҚ САЯСАТЫНА ҚОЛ ЖЕТКІЗУ****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компанияның құпиялылық саясатын табу оңай ма?
2. Компанияның құпиялылық саясаты оның ұлттық юрисдикциясы еліндегі пайдаланушылардың қарым-қатынасының негізгі тілінде (тілдерінде) жарияланған ба?
3. Бұл саясат түсінуге оңай түрде көрсетілген бе?

P1(B).**АЛГОРИТМДІК ЖҮЙЕЛЕРДІ ӘЗІРЛЕУ
САЯСАТЫНА ҚОЛ ЖЕТКІЗУ****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компанияның алгоритмдік жүйелерін әзірлеу саясатын табу оңай ма?
2. Компанияның алгоритмдік жүйелерін әзірлеу саясаты оның пайдаланушыларының қарым-қатынасының негізгі тілінде (тілдерінде) жарияланған ба?
3. Алгоритмдік жүйелерді әзірлеу саясатының ережелері түсінікті ме?

P2(A).**ҚҰПИЯЛЫЛЫҚ САЯСАТЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания өзінің құпиялылық саясатындағы өзгерістер туралы пайдаланушыларды тікелей хабардар ететінін нақты хабарлайды ма?
2. Компания пайдаланушыларға өзгерістер туралы қалай хабарлайтынын нақты түсіндіре ме?
3. Компания пайдаланушыларға құпиялылық саясатындағы өзгерістер туралы олар күшіне енгенге дейін тікелей хабарлайтын мерзімдерді қолжетімді түрде жариялай ма?
4. Компания қоғамдық мұрағатты немесе енгізілген өзгерістер хаттамасын жүргізе ме?

P2(B).**АЛГОРИТМДІК ЖҮЙЕЛЕРДІ ӘЗІРЛЕУ
САЯСАТЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания өзінің алгоритмдік жүйелерді әзірлеу саясатындағы өзгерістер туралы пайдаланушыларды тікелей хабардар ететіндігі туралы нақты хабарлайды ма?
2. Компания пайдаланушыларды өзгерістер туралы қалай тікелей хабардар ететінін нақты түсіндіре ме?

3. Компания қолданушыларға саясаттың күшіне енгенге дейінгі өзгерістері туралы тікелей хабарлайтын кестені қол жетімді түрде жариялай ма?
4. Компания қоғамдық мұрағатты немесе енгізілген өзгерістер хаттамасын жүргізе ме?

R3(A).**ПАЙДАЛАНУШЫ ДЕРЕКТЕРІН ЖИНАУ****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания қол жетімді түрде қандай пайдаланушы деректерін және қалай жинайтынын аша ма?
2. Компания осы деректердің әрбір түрі бойынша пайдаланушы деректерін қалай жинайтынын қолжетімді түрде аша ма?
3. Компания пайдаланушы деректерін жинауды өз қызметтерін көрсету үшін тікелей қажеттімен шектейтінін нақты түсіндіре ме?

R3(B).**ЛОГИКАЛЫҚ ҚОРЫТЫНДЫ НЕГІЗІНДЕ
АЛЫНҒАН ПАЙДАЛАНУШЫ ДЕРЕКТЕРІ****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания қол жетімді түрде қандай пайдаланушы деректерін және қалай жинайтынын аша ма?
2. Компания осы деректердің әрбір түрі бойынша пайдаланушы деректерін қалай жинайтынын қолжетімді түрде аша ма?
3. Компания пайдаланушы деректерін жинауды өз қызметтерін көрсету үшін тікелей қажеттімен шектейтінін нақты түсіндіре ме?

P4.**ПАЙДАЛАНУШЫ ДЕРЕКТЕРІН ҮШІНШІ ТҰЛҒАЛАРҒА БЕРУ****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания өзінің пайдаланушылары туралы қандай деректермен бөлісетінін және кіммен бөлісетінін қол жетімді түрде түсіндіре ме, бұл ретте деректердің әрбір түрі бойынша бөлуді қамтамасыз ете ме?
2. Компания деректердің әрбір түрін бөле отырып, үшінші тұлғалармен бөлісетін пайдаланушы деректерінің түрлерін нақты түсіндіре ме?
3. Компания үкіметтердің немесе сот органдарының өтініші бойынша өз пайдаланушылары туралы ақпарат бере алатындығын қол жетімді түрде түсіндіре ме?
4. Компания деректердің әрбір түрі бойынша бөлінген пайдаланушы деректерін бөлісетін барлық үшінші тараптардың атауларын нақты ашып көрсете ме?

P5.**ПАЙДАЛАНУШЫ ДЕРЕКТЕРІН ЖИНАУ, ЛОГИКАЛЫҚ ШЫҒАРУ ЖӘНЕ ТАРАТУ МАҚСАТТАРЫ****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания өзінің пайдаланушылары туралы деректерді қандай мақсатта жинайтынын, әр деректер түріне қарай бөлетінін қол жетімді түрде түсіндіре ме?
2. Компания өз пайдаланушылары туралы деректердің әрбір түрі бойынша бөлшектелген деректерді логикалық түрде алу мақсатын нақты түсіндіре ме?
3. Компания компанияның әртүрлі қызметтерін пайдаланушылар туралы ақпаратты салыстырумен айналыса ма, жоқ па нақты түсіндіре ме? Олай болса, қандай мақсатпен?
4. Компания өзінің пайдаланушылары туралы деректерді үшінші тараптарға беру мақсатын қол жетімді түрде, деректердің әр түріне қарай бөле отырып түсіндіре ме?
5. Компания өз пайдаланушыларының деректерін тек осы деректер жиналған немесе логикалық түрде алынған мақсаттармен ғана пайдаланумен шектелетінін нақты түсіндіре ме?

P6. ПАЙДАЛАНУШЫ ДЕРЕКТЕРІН САҚТАУ

ПАРАМЕТРЛЕР:

1. Компания деректердің әрбір түрі бойынша бөлінген пайдаланушы деректерін қанша уақыт сақтайтынын нақты түсіндіре ме?
2. Компания қандай иесіздендірілген пайдаланушы деректерін сақтайтынын қол жетімді түрде түсіндіре ме?
3. Компания пайдаланушы деректерін иесіздендіру процестерін қол жетімді түрде түсіндіре ме?
4. Пайдаланушылар аккаунтын жойғаннан кейін компания барлық пайдаланушы деректерін жояды деп қол жетімді түрде хабарлайды ма?
5. Пайдаланушылар аккаунтын жойғаннан кейін компания барлық пайдаланушы деректерін жою мерзімін қол жетімді түрде ашып көрсете ме?

P7. ПАЙДАЛАНУШЫЛАРДЫҢ ӨЗ ДЕРЕКТЕРІН БАҚЫЛАУ

ПАРАМЕТРЛЕР:

1. Компания пайдаланушылардың пайдаланушы ақпаратын жинау процесін компания жинайтын пайдаланушы деректерінің әрбір түрі бойынша бөле отырып бақылау мүмкіндігінің болуы немесе болмауы фактісін қолжетімді түрде түсіндіре ме?
2. Компания пайдаланушылардың жиналатын пайдаланушы деректерінің әрбір түрі бойынша бөле отырып, өздерінің пайдаланушы ақпаратын жою мүмкіндігінің болуы немесе болмауы фактісін қолжетімді нысанда түсіндіре ме?
3. Компания жинаған деректерге сүйене отырып (автоматтандырылған жинау) шығаратын пайдаланушы туралы ақпараттың әр түрі үшін компания пайдаланушылардың осындай пайдаланушы деректерінің шығу функциясын бақылау мүмкіндігін нақты түсіндіре ме?
4. Компания өзі жинаған мәліметтер негізінде шығаратын пайдаланушы туралы ақпараттың әр түрі үшін компания пайдаланушылардың осындай пайдаланушы туралы ақпаратты жою мүмкіндігін анық көрсете ме?

5. Компания пайдаланушыларға таргеттік жарнама үшін жеке деректерін пайдалануды бақылауға мүмкіндік беретінін қолжетімді түрде хабарлайды ма?
6. Компания таргеттік жарнамалардың әдепкі бойынша өшірілгенін қолжетімді түрде хабарлайды ма?
7. Компания пайдаланушыларға алгоритмдік жүйелерді әзірлеу кезінде олардың пайдаланушы ақпаратын пайдалануды бақылау мүмкіндігін беретінін қолжетімді түрде хабарлайды ма?
8. Компания әдепкі бойынша алгоритмдік жүйелерді әзірлеу үшін пайдаланушы ақпаратын пайдаланатынын немесе пайдаланбайтынын қолжетімді түрде хабарлайды ма?

P8.

ПАЙДАЛАНУШЫЛАРДЫҢ ӨЗ ДЕРЕКТЕРІНЕ ҚОЛ ЖЕТІМДІЛІГІ

ПАРАМЕТРЛЕР:

1. Компания пайдаланушылар өздерінің пайдаланушы деректерінің көшірмесін сұрай алатындығы туралы ақпаратты қол жетімді түрде аша ма?
2. Компания қол жетімді түрде пайдаланушылар қандай пайдаланушы ақпаратын ала алатынын хабарлайды ма?
3. Компания пайдаланушылардың құрылымдық деректер форматында өздерінің пайдаланушы ақпаратын алу мүмкіндігі туралы қол жетімді түрде есеп бере ме?
4. Компания пайдаланушылардың компания иелігіндегі олар туралы жалпыға қолжетімді және жеке ақпаратты толық көлемде алу мүмкіндігі туралы қолжетімді нысанда хабарлайды ма?
5. Компания пайдаланушылардың компания анықтаған жарнамалық аудитория санаттарының тізіміне кіру мүмкіндігі туралы қол жетімді түрде хабарлайды ма?
6. Компания қол жетімді түрде пайдаланушылар компания олар туралы барлық ақпаратты толық ала алады деп хабарлайды ма?

P10(A).**ПАЙДАЛАНУШЫ АҚПАРАТЫН БЕРУ ТУРАЛЫ МЕМЛЕКЕТТІК ТАЛАПТАРҒА ЖАУАП БЕРУ ПРОЦЕСІ****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания биліктің соттан тыс талаптарына жауап беру процесі туралы қол жетімді түрде есеп бере ме?
2. Компания сот шешімдеріне жауап беру процесі туралы қол жетімді түрде есеп бере ме?
3. Компания шет мемлекеттер билігінің талаптарына жауап беру процесі туралы қол жетімді түрде есеп бере ме?
4. Компания биліктің талабын орындай алатын құқықтық негіздерді қол жетімді түрде түсіндіре ме?
5. Компания биліктің талаптарына қалай жауап беру керектігі туралы шешім қабылдаған кезде тиісті тексеру жүргізетінін қол жетімді түрде түсіндіре ме?
6. Компания биліктің заңсыз немесе тым кең талаптарына қарсы тұруға міндеттене ме?
7. Компанияның биліктің талаптарына жауап беру процесін қалай жүзеге асыратыны туралы нақты нұсқаулар немесе мысалдар бар ма?

P11(A).**ПАЙДАЛАНУШЫ ДЕРЕКТЕРІН БЕРУГЕ АРНАЛҒАН ҮКІМЕТТІК СҰРАУ САЛУЛАР ТУРАЛЫ ДЕРЕКТЕР****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания елдер бойынша бөлінген осындай биліктің алынған талаптарының саны туралы деректерді ұсына ма?
2. Компания нақты уақыт режимінде сақталған пайдаланушы ақпаратына және коммуникацияларға қол жеткізуге алынған мемлекеттік сұраныстардың саны туралы деректерді ұсына ма?
3. Компания осылайша зардап шеккен аккаунттар саны туралы деректерді ұсына ма?

4. Компания талаптың қандай сипатқа ие екендігі туралы мәліметтерді келтіре ме: коммуникациялық контент, контент емес немесе екеуін де ұсыну?
5. Компания құқық қорғау органдары мен ұлттық қауіпсіздік органдарының талаптары қойылатын нақты құқықтық арналарды немесе процесті белгілей ме?
6. Компания сот шешімдері негізінде келіп түсетін үкіметтік сұраныстар туралы деректерді қамти ма?
7. Компания санаттар бойынша бөлінген мемлекеттік сұраныстардың саны туралы мәліметтер келтіре ме?
8. Компания мемлекеттік сұраулардың қандай түрлерін жария етуге заңмен тыйым салынғанын ашады ма?
9. Компания мұндай деректерді кем дегенде жыл сайынғы жиілікпен қамтамасыз ете ме?
10. Компаниядан алынған деректерді құрылымдық деректер файлы ретінде экспорттауға бола ма?

P12.**ПАЙДАЛАНУШЫЛАРДЫ ҮШІНШІ ТҰЛҒАЛАР ТАРАПЫНАН СҰРАУ САЛУЛАР ТУРАЛЫ ХАБАРДАР ЕТУ****ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания мемлекеттік органдардан (оның ішінде соттардан немесе құқық қорғау органдарынан) пайдаланушы ақпаратын ұсынуға сұрау түскен жағдайда тиісті пайдаланушыларды бұл жөнінде хабардар ететінін қол жетімді түрде хабарлай ма?
2. Компания пайдаланушы ақпаратын ұсынуға жеке сұрау түскен жағдайда тиісті пайдаланушыларды бұл жөнінде хабардар ететінін қол жетімді түрде хабарлай ма?
3. Компания пайдаланушыларды хабардар ету мүмкін болмайтын кез келген мән-жайлар туралы ақпаратты нақты ашып көрсете ме және қолданыстағы заңнамаға сәйкес пайдаланушыларды хабардар ете алмайтын мемлекеттік сұраулардың түрлерін көрсете ме?

P13. ҚАУІПСІЗДІКТІ ТЕКСЕРУ**ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания қызметкерлердің пайдаланушы ақпаратына қол жеткізуін шектеу және бақылау жүйелерінің бар екендігі туралы қол жетімді түрде есеп бере ме?
2. Компания компанияның өнімдері мен қызметтерінің қауіпсіздігін тексеретін қауіпсіздік бөлімінің бар екендігі туралы қол жетімді түрде есеп бере ме?
3. Компания үшінші тарап мердігерлерін тарта отырып, өз өнімдері мен қызметтерінің қауіпсіздігіне аудит жүргізу туралы ақпаратты қол жетімді түрде аша ма?

P15. ДЕРЕКТЕРДІҢ САҚТАЛУЫН БҰЗУ**ПАРАМЕТРЛЕР:**

1. Компания деректердің сақталуын бұзған жағдайда ол бұл туралы тиісті органдарға кідіріссіз хабарлайтынын қол жетімді түрде хабарлай ма?
2. Компания осыған ұқсас әсер еткен субъектілерді хабардар ету процесін анық көрсете ме?
3. Компания пайдаланушыларға деректерді сақтауды бұзудың салдарын жою үшін қандай қадамдар жасалатынын қол жетімді түрде айта ма?

Компаниялардың ашықтығын жақсарту, пайдаланушылардың цифрлық құқықтарын сақтаудың жоғары стандарттарын арттыру, сондай-ақ олардың пайдаланушылары тарапынан веб-сервистерге деген бейілділік пен сенімділікті арттыру мақсатында егжей-тегжейлі аудит және дербес ұсынымдар алу үшін DRCQ командасының сарапшыларына жүгінуге болады.

БАЙЛАНЫСТАР

Email: kz@drc.law

T.: +7 775 007 81 99

<https://drcq.law/>

<https://digitalrights.kz/>